

VÝROČNÍ ZPRÁVA
2003

SANANIM V ROCE 2003 ANEB STRUČNÁ ZPRÁVA SPRÁVNÍ RADY A ŘEDITELE SDRUŽENÍ

Stejně jako v minulých letech nám na tomto „čestném místě“ dovolte nejprve poděkovat:

- **všem zaměstnancům a externím spolupracovníkům sdružení;**
- **všem pracovníkům státní a veřejné správy,** kteří vycházejí vstříc naší práci, a nejen s pochopením naslouchají našim nářkům, ale pomáhají nám je řešit;
- **všem, kteří nás v loňském roce podpořili,** a to ať již finančně, materiálně nebo „jen“ morálně.

Jsme velmi rádi, že i tento rok můžeme na tomto čestném místě poděkovat ČESKÉ SPOŘITELNĚ a.s., která byla i nadále v roce 2003 generálním partnerem SANANIM a významně již 4 roky podporuje prevenci a léčbu těch nejohroženějších – mladistvých a matek s dětmi. Na straně 32 této zprávy se pokoušíme poděkovat také všem ostatním, kteří naše úsilí podpořili a vycházejí vstříc potřebám našich služeb a zařízení.

Stejně jako celá Česká republika, byl i SANANIM v roce 2002, konfrontován s přírodními živly. Povodně nejvíce postihly prostory Kontaktního centra (KC), které byly zcela zdevastovány a bylo je nutno zrekonstruovat. Provoz Kontaktního centra byl zcela obnoven až 25. února 2003. Návrat do obnovených prostor trval z našeho pohledu velmi dlouho, nicméně 176 dnů bez zázemí Kontaktního centra se dnes již jeví jako krátká přestávka. Za rychlou a účinnou pomoc děkujeme pracovníkům KC SANANIM, dobrovolníkům, kteří odstraňovali následky povodně, a zároveň i těm, kteří nám poskytli nezištnou a zejména rychlou finanční pomoc – nadaci Civilia, Magistrátu hl. m. Prahy, České spořitelně, a.s. a MČ Praha 7.

Jsme přesvědčeni, že jsme i v loňském roce udělali velký kus poctivé práce, který je jen stěží měřitelný penězi, počtem klientů, poskytnutých služeb nebo vyměněných jehel. Věříme však, že je měřitelný těmi, kterým jsme pomohli zvítězit, vrátit se zpět do normálního života, a nebo „pouze“ přežít.

Přes nejednoduché postavení a finanční situaci se sdružení podařilo zprovoznit v roce 2003 nové a v ČR ojedinělé programy i zařízení. Podařilo se také dosáhnout historických kvantitativních ukazatelů a dokázali jsme přispět ke kvalitě služeb. Domníváme se, že to svědčí zejména o „vnitřní síle“ a aktivním přístupu sdružení jako celku i jednotlivých týmů a zaměstnanců. Bez velké pomoci „vnějšího světa“ bychom to však sami nedokázali.

Současná situace v neziskovém sektoru, který dnes pokrývá 80% poskytovaných služeb péče a léčby a je nakonec i zásadním nositelem primárně preventivních aktivit, stále přináší zejména obrovskou každodenní nejistotu, která se jistě odráží i v kvalitě a kvantitě poskytovaných služeb. Bezpochyby se pak také promítá do kvality veřejného života.

Opět si proto dovolíme na tomto místě označit „bolavá“ témata české drogové politiky, která pokud nebudou v dohledné době řešena, mohou přinést mnoho negativních důsledků v oblasti zdravotní, sociální i ekonomické. I nadále považujeme za velmi aktuální řešení základních systémových problémů spojených s poskytováním péče a léčby. Prioritu vidíme v řešení otázek spojených s existencí nástrojů hodnocení a zvyšování kvality systému, víceletého financování, rozsahu nezbytné péče garantované státem a nakonec i ve vytvoření efektivního modelu primární prevence a osvěty.

Obavy v nás vyvolává zejména pokračující nejistota financování našich služeb v následujících letech, zejména s ohledem na nevyjasněnost financování drogové politiky a její aktuální politizace. Věříme, že díky spolupráci nestátních organizací a státní správy bude tento problém vyřešen a že nedojde k rozpadu již vytvořené sítě odborných služeb v oblasti prevence návykových nemocí a s tím souvisejících významných společenských škod a dlouhodobých důsledků. Významná by byla jistě i ztráta kvalitního postavení a pověsti, kterou česká „adiktologie“ a neziskový sektor dnes v Evropě mají.

místopředsedové sdružení
MUDr. et PhDr. Kamil Kalina, CSc.
Mgr. Štěpánka Čtrnáctá

předsedkyně sdružení
PaedDr. Martina RICHTEROVÁ-TĚMÍNOVÁ

výkonný ředitel
Mgr. Jiří RICHTER

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ SANANIM

je největší nestátní organizací v ČR poskytující služby v oblasti péče a léčby závislosti na nealkoholových drogách. V současné době **sdrúžení provozuje osm hlavních programů** – Terénní programy, Kontaktní centrum, Denní stacionář, terapeutické komunity (TK) Karlov a Němčice, Doléčovací centrum s chráněnými byty, Drogové informační centrum – **a řadu programů doplňujících**; mezi nejvýznamnější patří práce ve věznicích. Jako nový samostatný program, bylo otevřeno zařízení CADAS – Centrum ambulantní detoxifikace a substituce.

Další programy jsou realizovány zejména v oblasti vzdělávání, primární prevence, publikační činnosti a zahraniční spolupráce. Jednotlivé projekty sdružení dnes zabezpečuje více než 95 zaměstnanců a 40 externích spolupracovníků.

Rok 2003 byl pro SANANIM bezpochyby úspěšný. A to nejen v tom smyslu, že se (přes nemalé obtíže) podařilo získat dostatek finančních prostředků pro provoz základních programů, ale podařilo se zajistit také další zdroje, které byly účelně investovány do materiálně-technického zabezpečení, vzdělávání, prohloubení odborné koncepce péče, realizace nových prvků public relations, zahraniční spolupráce a dalších aktivit. Z pohledu odborného je pak jednoznačné, že se sdružení podařilo udržet kvalitní a efektivní služby, které ho profesně staví na evropskou úroveň, což dokazuje i účast na vytváření vládní politiky a nakonec i naše zatím skromné krůčky do Evropy.

NAŠÍM CÍLEM JE

- **poskytování profesionální pomoci a léčby osobám ohroženým drogovou závislostí** a provoz sítě programů a služeb, vytvářejících komplexní systém prevence a léčby drogových závislostí;
- **profesionalizace poskytovaných služeb** a rozvoj systému v oblasti poskytování specifických služeb;
- **rozvoj spolupráce na místní i centrální úrovni** při plánování a realizaci protidrogové politiky, včetně rozvoje zahraniční spolupráce a změny pohledu veřejnosti na problematiku drogových závislostí;
- **vzdělávání** laiků, profesionálů a paraprofesionálů v oblasti drogových závislostí.

FINANCOVÁNÍ A KONTROLA

Provoz všech programů a zařízení je přibližně **z 80% finančně podporován prostřednictvím státních dotací a dotací krajů či obcí**. Ostatní finanční a provozní prostředky sdružení získává od soukromých subjektů, vlastní činností a v neposlední řadě i od českých či zahraničních nadací, fondů a programů. Od počátku své existence nabízí SANANIM vůči státu průhledné a zodpovědné zacházení s dotacemi, které je doprovázeno snahou o maximálně profesionální a efektivní poskytování služeb v oblasti prevence a léčby drogových závislostí. **Účetnictví sdružení prochází každoročně auditem**, nicméně standardní a efektivní financování sdružení zůstává i nadále klíčovým problémem ovlivňujícím každodenní provoz a zejména pak rozvoj organizace. V roce 2003 bylo sdružení předmětem několika kontrol (NKÚ; FÚ Praha; FÚ Praha 9; PSSZ, VZP).

SPOLUPRÁCE

Za klíčovou otázku přežití i dalšího rozvoje považujeme i nadále velmi úzkou spolupráci **se státním sektorem a samosprávou** a rozvoj našich zahraničních aktivit. V rámci spolupráce s regiony poskytuje SANANIM např. odbornou podporu při vytváření strategií a programů protidrogové politiky v místech svojí působnosti, a to především formou spolupráce s protidrogovými koordinátory, jejich vzděláváním a členstvím expertů SANANIMu v protidrogových komisích.

Odborníci sdružení se také aktivně podílejí na **spolupráci s Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky** Úřadu vlády ČR, **Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem práce a sociálních věcí** a některými dalšími orgány a organizacemi státní správy (např. Vězeňská služba, Hygienická služba atd.). V uplynulém roce stojí za zmínku účast vedoucích pracovníků sdružení na přípravě certifikací a zpracování standardů kvality, evaluací služeb a úzká spolupráce při realizaci různých národních i mezinárodních projektů. Neznamená to však, že **vztahy a spolupráci s nestátní sférou** nepovažujeme za podstatné. I v tomto roce se proto SANANIM velmi významně podílel na činnosti A.N.O. – Asociace nestátních organizací zabývajících se prevencí a léčbou drogových závislostí, která jak pevně věříme, bude i nadále účinně zastřešovat nestátní neziskové organizace, pracující v oblasti drogové problematiky, a zejména pak bude partnerem státu při řešení této problematiky. Ve spolupráci s A.N.O. nebo s jejími členskými organizacemi pak sdružení realizovalo řadu vzdělávacích a odborně zaměřených projektů.

V odborné oblasti se zaměstnanci sdružení aktivně podílejí na činnosti různých profesních subjektů, jako např. Společnosti pro návykové nemoci ČLS JEP, Asociace terénních pracovníků, České Asociace Streetwork aj. Sdružení také samo nebo ve spolupráci s jinými subjekty pořádá řadu vzdělávacích aktivit a poskytuje odborné stáže.

Oblastí, kde jsme ještě zdaleka nevyužili potenciál, který jistě máme, jsou především smluvní vztahy a **spolupráce se zdravotními pojišťovnami** a dále **aktivit ve vztahu k ziskovému sektoru**. Spolupráce se ziskovým sektorem je jednou z oblastí, kterou bychom rádi rozvíjeli mnohem intenzivněji. Nicméně je zřejmé, že současné legislativní podmínky a všeobecný postoj veřejnosti a tím i soukromého sektoru k drogovým závislostem jsou limitujícím prvkem pro skutečný rozvoj této oblasti. Přesto se podařilo uskutečnit řadu aktivit, které významným způsobem pomohly k zajištění našich programů.

Naše partnery se s poděkováním snažíme vyjmenovat na jedné ze závěrečných stran této zprávy. Za všechny zde uvádíme alespoň ty nejvýznamnější firmy a společnosti: Česká spořitelna a.s., Metrostav, a.s., Newton IT a Fortel-Česká keramika.

Zahraněční spolupráce je pro nás i nadále zejména prostředkem pro získávání nových zkušeností ale také místem, kde lze čerpat prostředky na rozvojové aktivity, na které není dostatek prostředků v domácích zdrojích. O zahraničních aktivitách v roce 2003 více v kapitole „Ostatní aktivity“ této zprávy.

SPRÁVNÍ RADA SDRUŽENÍ

V roce 2003 mělo sdružení 34 řádných členů, z nichž většina se pravidelně účastní řádné valné hromady (VH) svolávané předsedou sdružení pravidelně v prosinci. VH, kromě svých standardních úkolů (změny stanov, schvalování rozpočtu atd.), řešila zejména otázky spojené s výsledkem kontrol, zavedení účetního auditu sdružení, organizačními změnami a rozvojem organizace. VH uskutečněná v prosinci 2003 volila také nové správní a kontrolní orgány sdružení. Správní rada (SR) se sešla na 8 řádných jednáních, čímž naplnila svůj záměr zintenzivnit svoji činnost a zvýšit četnost svých jednání. Kontrolní komise se v období od minulé valné hromady sešla pouze jednou. Ve srovnání s činností v předchozím roce byla tedy mnohem méně aktivní.

KANCELÁŘ SDRUŽENÍ; MANAGEMENT

V roce 2003 byl zachován dosavadní ekonomický a administrativní systém. Sekretariát sdružení v současné době zabezpečuje ekonomický, personální a administrativní servis, koordinaci aktivit jednotlivých zařízení a veškeré smluvní vztahy. Kancelář sdružení je také kromě uvedených úkolů zodpovědná za rozvoj mezinárodních aktivit a řízení několika mezinárodních projektů, public relations a sponzorský program (ve spolupráci s Drogovým informačním centrem), personální politiku a nakonec také za veškeré investiční akce sdružení. Relativně „novým“ prvkem v organizační struktuře jsou stále odborní ředitelé, tvořící mezičlánek mezi vedením a jednotlivými zařízeními. Tuto organizační změnu je třeba i nadále vyhodnocovat a s pomocí externího supervizora případně realizovat změny k zefektivnění managementu organizace.

TECHNICKO-HOSPODÁŘSKÉ ZABEZPEČENÍ SDRUŽENÍ

Všechna zařízení jsou komunikačně propojena internetovou sítí a mají své elektronické adresy. Všechna zařízení mají více či méně dostatečné technické i materiální vybavení potřebné k jejich základnímu provozu. Některé technické prostředky však již dosluhují a zasloužily by si obměnu, nicméně ve velké většině se jedná o investiční majetek. Obnova tohoto majetku (který z části není v majetku sdružení např. budovy) je však velmi nesnadná, zejména vzhledem k omezeným možnostem získat investiční prostředky a také s ohledem na nemožnost použít investiční prostředky státu na obnovu majetku (budov) ve vlastnictví jiných právních subjektů.

EKONOMIKA A ADMINISTRATIVA

V systému ekonomického fungování nedošlo k zásadním změnám a celý proces je zabezpečen standardními mechanismy. Všechna ekonomická data podléhají průběžné kontrole a prvotní účetní doklady jsou po měsíčním zúčtování k dispozici pro finanční řízení a kvalifikovanou kontrolu účetních podkladů. Ekonomika a účetnictví se řídí podrobným ekonomickým předpisem a řadou předpisů interních. Administrativa sdružení je zpracovávána sekretariátem sdružení a řídí se podrobnými vnitřními předpisy. Účetnictví je každoročně kontrolováno auditorem.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

V roce 2003 jsme pokračovali s novým systémem personální politiky, který upřednostňuje profesní růst v rámci organizace a zohledňuje možnost postupu pracovníka v systému našich zařízení. Zavedení funkce odborných ředitelů se ukázalo jako přínosné zejména v oblasti zkvalitnění systému vedení, kontroly a hodnocení efektivity programů (včetně rozvoje vnitřní supervize) a v oblasti zvýšení odborné úrovně programů a zlepšení jejich koordinace v rámci systému péče. Do budoucna bude však nezbytné zaměřit se také na zvýšení jejich manažerské role, pozice ale také zodpovědnosti.

Dále jsme se zaměřili na rozvoj vnitřního vzdělávání pracovníků, kterým musí každý pracovník projít. Pracovníci procházejí základními kursy – úvod do SANANIMu a specializovanými kurzy, Drogové poradenství, Terapeutické komunity, Harm reduction, prevence relapsu.

CÍLE SDRUŽENÍ A JEJICH NAPLŇOVÁNÍ V ROCE 2003

Loňský rok byl opět především obdobím, ve kterém se podařilo v rámci sdružení v plné míře provozovat komplexní systém péče o drogově závislé, a to i přes zásadní problémy s financováním jednotlivých zařízení. Nové specifické služby „nejmladších“ projektů – TK Karlov (program pro matky s dětmi), Drogového informačního centra (www.drogovaporadna.cz www.odrogach.cz) a Doléčovacího centra (program pro matky s dětmi) již prokázaly svoji hodnotu a potvrdily, že mají své místo v našem systému. Rok 2003 byl pro nás významný také tím, že se SANANIM i nadále rozvíjel jako vysoce profesionální organizace, a to jak v oblasti péče o klienty, tak i v oblasti managementu.

KLÍČOVÉ CÍLE A JEJICH NAPLŇENÍ V ROCE 2003:

CÍLE V OBLASTI POSKYTOVANÝCH SLUŽEB

- **Provozování sítě programů a služeb a udržení stávající nabídky služeb a jejich rozsahu**
 - v roce 2003 se nejen podařilo udržet rozsah existujících služeb ale podařilo se také udržet i jejich kvalitu a efektivitu, včetně pro-
vázanosti jednotlivých prvků systému. Navíc se podařilo v rámci stávajících zařízení realizovat nové specifické služby.
- **Rozšíření sítě programů a služeb o specifický program substituce a detoxifikace**
 - v roce 2003 se podařilo otevřít nové zařízení – Centrum pro ambulantní detoxifikaci a substituci, pokrývající oblast služeb, které
v nabídce systému služeb doposud chyběly a které jsou poddimenzovány i v rámci léčebné sítě v ČR.
- **Rozšíření Terénních programů o program pro romskou populaci a rozšíření nabídky služeb o program pro matky s dětmi**
 - v rámci stávajících zařízení se podařilo realizovat nové specifické služby. Terénní program byl rozšířen o romské pracovníky, kteří jsou
základem pro realizaci specifických aktivit směřujících k prevenci a snižování rizik v romské populaci. V nabídce Denního stacionáře
a Doléčovacího centra se již stabilizovala skupina matek s dětmi, včetně spektra poskytovaných služeb. Nabídka programu pro matky
s dětmi TK Karlov je již standardní součástí sítě léčebných zařízení v ČR.
- **Rozšíření služeb Drogového informačního centra** (aktivní distribuce, zprovoznění nové služby)
 - díky kvalitě služeb a různým aktivitám (např. PR, marketing) významně vzrostla návštěvnost internetových stránek. Podařilo se udržet
stabilní počet dotazů Drogové poradny a vzrůstající počet uživatelů e-slужby DRAX (Drogové aktuality) ukazuje, že tato aktivita
může být cestou ke zvýšení dostupnosti informací u specifických zájmových či profesních skupin. Podařilo se tedy sice zlepšit distribuci
i nabídku služeb, nicméně v této oblasti vidíme ještě mnoho co bychom mohli zlepšit a zkvalitnit;
 - za velký úspěch lze považovat přípravu a zprovoznění nového portálu www.odrogach.cz s preventivním obsahem, zaměřeným
zejména na školní mládež a pedagogy.
- **Profesionalizace poskytovaných služeb – odborný růst zaměstnanců, hodnocení kvality efektivity práce**
 - podařilo se již třetím rokem zabezpečit systém vnitřního vzdělávání nových pracovníků a stejně tak i vzdělávání v některých spe-
cifických činnostech (poradenství atp.). Kontinuálně je sdružením podporován odborný růst týmů i jednotlivců prostřednictvím
účasti na specializovaném vzdělávání. Rezervy jistě máme i nadále v oblasti hodnocení kvality a standardizaci technik.
- **Spolupráce při plánování a realizaci protidrogové politiky – udržení komunikace a spolupráce; aktivní spolupráce na nadregionální úrovni v rámci A.N.O.**
 - lze s potěšením konstatovat, že až na několik výjimek je naše spolupráce s centrálními orgány a samosprávou i nadále na velmi
dobré úrovni. Velmi aktivně se sdružení také podílí na spolupráci nestátních organizací v rámci A.N.O.

CÍLE V RÁMCI KOMPLEXNÍHO SYSTÉMU PREVENCE PÉČE A LÉČBY:

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A EKONOMICKÉ ZABEZPEČENÍ

- **pokračování revitalizace hospodářského dvora Karlov; kvalitní zabezpečení managementu a komunikace včetně roz-
voje zahraničních aktivit; provozní, technické a finanční zabezpečení celkové rekonstrukce objektu Novovysočanská**
 - úspěšně pokračovali jsme v revitalizaci objektů hospodářského dvora TK Karlov – dokončení komunitního objektu bývalé kočárovny;
realizace středotlaké přípojky plynu;
 - přestože z pohledu Správní rady lze považovat zabezpečení managementu a komunikace, včetně rozvoje zahraničních aktivit za více než
uspokojivé, je zřejmé, že bude nezbytné nadále analyzovat novou organizační strukturu, vnitřní normy organizace a řízení organizace;
 - ani v roce 2003 se nepodařilo zabezpečit finanční krytí celkové rekonstrukce objektu Novovysočanská (Doléčovací centrum,
Drogové informační centrum a vedení organizace). Naopak městská část od projektu v roce 2003 odstoupila a celý objekt bude
pro nevyhovující stavební stav sanován. Doléčovací centrum bude po dlouhém hledání, vstřícnosti MČ Praha 13 a pomoci Hl. m.
Prahy přestěhováno do objektu v Nových Butovicích.

ODBORNÉ ZABEZPEČENÍ A POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

- **sjednání dokumentace; předávání a součinnost v rámci systému; dokončení koncepce interního vzdělávání a hodno-
cení kvality práce; standardy poskytování jednotlivých specifických služeb a metod. Získání akreditací pro poskytování
služeb v jednotlivých zařízeních**
 - podařilo se sjednocovat dokumentaci v jednotlivých typech zařízení a zajistit plynulé předávání a součinnost v rámci celého systé-
mu. Byla realizována koncepce vnitřního vzdělávání. Odborná péče ve všech zařízeních odpovídá platným standardům pro danou
oblast. Některá zařízení se účastnila pilotních akreditací a splnila základní akreditační požadavky (oficiální Akreditační / Certifikační
proces však nebyl doposud zahájen). Nicméně musíme konstatovat, že v této oblasti ještě zdaleka nebylo učiněno vše tak jak
bychom si sami představovali.

VÝZNAMNÉ ÚSPĚCHY

V OBLASTI MATERIÁLNĚ TECHNICKÉHO ZABEZPEČENÍ

- zvládnutí mimořádné situace, která nastala po zatopení Kontaktního centra. Jako jednoznačně pozitivní lze hodnotit fakt, že se podařilo relativně rychle získat finanční prostředky a stejně tak i KC uvést do standardního provozu. Poměrně úspěšně se podařilo i poskytovat náhradní služby;
- za významné lze jistě považovat i oficiální zahájení provozu domu pro matky s dětmi TK Karlov, dokončení komunitního objektu bývalé kočárovny a realizaci středotlaké přípojky plynu;
- realizace oprav pro zahájení nových programů – Doléčovací centrum (chráněné bydlení pro matky s dětmi); ordinace a zázemí CADAS;
- udržení relativně kvalitního materiálního zabezpečení sdružení jako celku.

V OBLASTI ODBORNÉHO A PROFESNÍHO ZABEZPEČENÍ A PROVOZU SYSTÉMU

- řada našich zaměstnanců dokončila VŠ studia, složila rigorózní či atestační zkoušky, úspěšně dokončila různé výcviky v terapii, managementu a supervizi či specializované kurzy IPVZ;
- dokončení podrobných koncepcí a operačních manuálů všech samostatných programů
- podařilo se provozovat celý systém a jednotlivé služby v plném rozsahu; všechny týmy pracovaly pod kvalitní interní i externí supervizí;
- kvalitní zabezpečení léčby a služeb poskytovaných TK Karlov s ohledem na skutečnost, že se jedná o relativně nové a velké zařízení a dále zahájení programu pro matky s dětmi v plném rozsahu;
- úspěšné začlenění specifické skupiny matek s dětmi do celého systému SANANIM, zejména pak v Denním stacionáři a Doléčovacím centru;
- aktivita DIC on-line Drogová poradna se ukázala jako velmi užitečná a vysoce využívaná, zaznamenali jsme vysoký nárůst návštěvnosti portálu www.sananim.cz;
- navázání romské klientely v Terénních programech, rozšíření týmu o pracovníky, věnující se specifickým skupinám klientů;
- plné rozběhnutí fundraisingového projektu SANANIM.

HODNOCENÍ DOSAVADNÍCH VÝSLEDKŮ

Domníváme se, že práci správních orgánů, managementu, kanceláře i sdružení jako celku je možno hodnotit jako velmi úspěšnou a to nejen pro to, že se podařilo splnit a naplnit většinu cílů, které jsme si stanovili. Za úspěch lze považovat jistě i etablování SANANIMU v zahraničí, kde je přijímáno jako instituce poskytující profesionální služby a aktivně spolupracující na rozvoji evropské sítě. Jako pozitivum musíme hodnotit i postupné dopracovávání vnitřních předpisů a tím i zkvalitňování vnitřního fungování organizace.

Rezervy lze spatřovat v práci se ziskovými organizacemi v rámci sponzorského programu, v oblasti práce s médii, sponzoringu a public relations. Další rezervou v oblasti personální je realizace efektivního průběžného hodnocení pracovníků středního managementu a tomu odpovídající následné finanční ohodnocení.

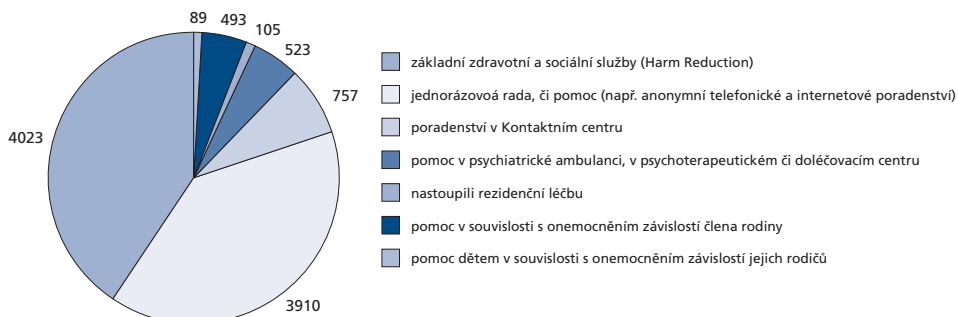
NA ČINNOSTI SDRUŽENÍ SE V ROCE 2003 PODÍLELI:

Adamová Markéta, Ambrož Marcel, Bendová Martina, Cína Vítězslav, Mgr. Čtrnáctá Štěpánka, Dekojová Alexandra, Dočekal Ondřej, Ehrhardtová Helena, Folíř Patrik, Geblerová Eva, Hanzal Pavel, Harant Tomáš, Harbáčková Marcela, Mgr. Hettner Vladimír, Hornová Jana, Horvát Milan, Mgr.Hrdina Petr, Mgr. Hrubý Radovan, Huk Martin, Hulík Martin, PhDr. Chrástanský Jaromír, Janíková Barbara, Jírový František, Justinová Jana, Kabátek Aleš, MUDr. PhDr. Kalina Kamil, CSc., Karel Jan, Klíma Tomáš, Mgr. Kolesár Ondřej, Kordová Markéta, Kožený Josef, Kožený Václav, Krejčí Petr, Krejčová Monika, Krummerová Jana, Křížová Eva, Křížová Marie, Mgr. Kuda Aleš, Kudová Olga, Lesáková Monika, Ing. Lorenz Zbyšek, Lošková Šárka, Lučzewský Tomáš, Mgr. Makowetzová Martina, Malátková Eva, Marečková Jana, Maškulková Lenka, Mgr. Miláčková Markéta, MUDr. Minařík Jakub, Mgr. Mitáčková Václava, Motyčková-Pětrošová Veronika, Nečas Vlastimil, Nedvěd Tomáš, Mgr. Nosek Petr, Mgr. Nováčková Lenka, Nováková Michaela, Orlíková Barbora, Pavlová Hetmánková Radka, Pěčová Dana, Polívková Zuzana, PhDr. Preslová Ilona, Prombergerová Silvie, Putnová Jana, Mgr. Richter Jiří, PaedDr. Richterová-Těmínová Martina, Rusková Vladislava, Řezníčková Markéta, Skořepová Hana, Sládková Barbora, Strádalová Hana, Mgr. Swiecicki Przemyslaw, Mgr. Šefránek Martin, Šmíd Petr, Švec Josef, Toušová Jiřina, Třasáková Veronika, Vácha Petr, Vejnar Lukáš, Větrovce Martin, Větrovská Elena, Vodenka Marek, Voglová Petra, Voříšková Eva, Wankeová Věra, Zachariáš Miroslav, Mgr. Zogatová Kamila

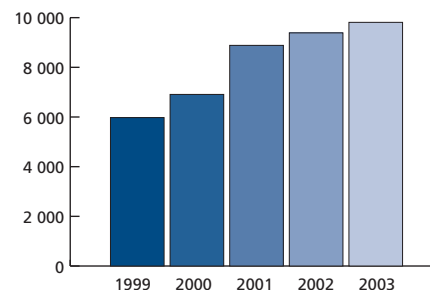
SANANIM V ČÍSLECH

POČTY OSOB A POSKYTNUTÉ SLUŽBY

Počet osob, kterým bylo poskytnuto:

Počet osob, které využili služeb, meziročně

Počty osob dle typu poskytnutých služeb – meziroční srovnání

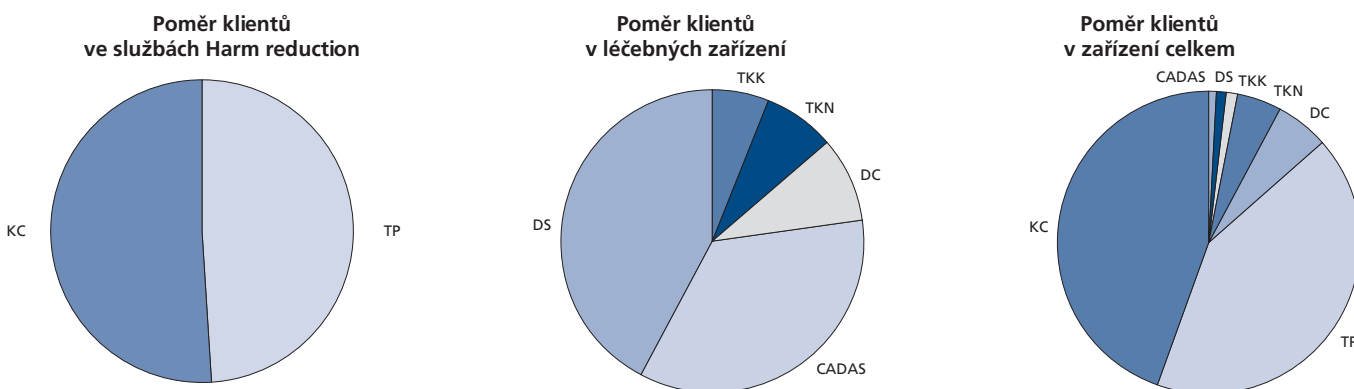
	Harm reduction poradenství	Iniciální či jednorázové centru	Poradenství v Kontaktním a substituční péče	Specializovaná psychiatrická služby	Strukturované ambulantní	Rezidenční péče	Péče o rodinné příslušníky přímé péči	Děti našich klientů	Celkem
1999	1528	3450	211	0	295	63	429	0	5976
2000	2354	3340	167	0	431	86	540	0	6909
2001	3909	4526	401	0	487	91	476	0	8884
2002	3762	4478	240	0	501	101	305	0	9387
2003	4023	3910	757	38	485	105	493	27	9811

EVIDOVANÍ KLIENTI – UŽIVATELÉ DROG

Počet klientů-uživatelů drog, kteří byli v péči jednotlivých zařízení SANANIM 2003

Zařízení	TP	KC	CADAS	DS	TKK	TKN	DC
Počet klientů	1954	2069	38	265	57	48	220

Zastoupení evidovaných klientů-uživatelů drog v zařízení dle typu služeb, SANANIM

Počet klientů-uživatelů drog, kteří byli v péči jednotlivých zařízení SANANIM, meziročně

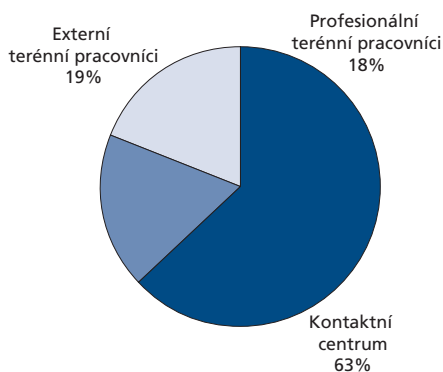
	TP	KC	CADAS	DS	TKK	TKN	DC	Celkem
1999	328	1480	0	204	22	41	91	2166
2000	1045	1945	0	237	44	42	194	3507
2001	1298	2386	0	273	43	48	142	4190
2002	1577	2878	0	239	47	54	262	5057
2003	1954	2069	38	265	57	48	220	4651

VÝMĚNNÉ PROGRAMY SANANIM

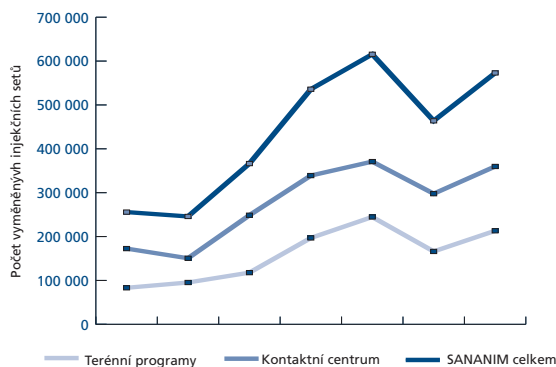
Přehled vydaných injekčních setů Terénní programy + Kontaktní centrum v letech 1997-2003

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Terénní programy	83 190	95 286	117 782	196 858	244 629	166 085	213 138
Kontaktní centrum	172 574	150 547	248 613	339 009	370 851	297 707	359 771
SANANIM celkem	255 764	245 833	366 395	535 867	615 480	463 792	572 909

Vyměněné injekční sety v roce 2003

Vývoj výměnného programu od roku 1997

Množství vyměněných injekčních setů v roce 2003

Kontaktní centrum	359771
Externí terénní pracovníci	108825
Profesionální terénní pracovníci	104 313
Celkem	572 909

Návratnost injekčních setů v letech 2000-2003

	2000	2001	2002	2003
Vydáno – KC	339 009	370 851	297 707	359 771
Vydáno – TP	196 858	244 629	166 085	213 138
Vydáno celkem	535 867	615 480	463 792	572 909
Vráceno – KC	340 470	370 974	290 436	357 356
Vráceno – TP	165 500	213 055	165 686	199 935
Vráceno celkem	505 970	584 029	456 122	557 291
Návratnost	94,4%	94,9%	98,3%	97,3%

SPECIFICKÉ UKAZATELE KLIENTŮ SANANIM

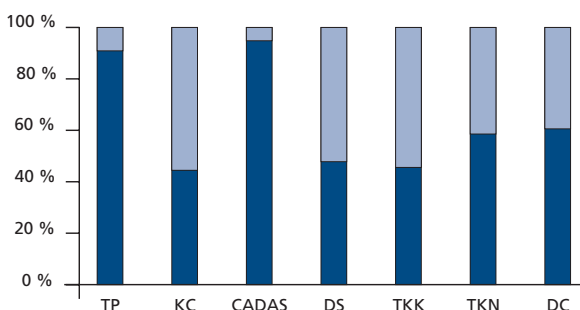
Primární droga napříč jednotlivými zařízeními SANANIM v roce 2003

	TP	KC	CADAS	DS	TKK	TKN	DC
pervitin	182	1069	0	100	31	20	73
heroin a opioidy	1761	850	36	89	26	28	111

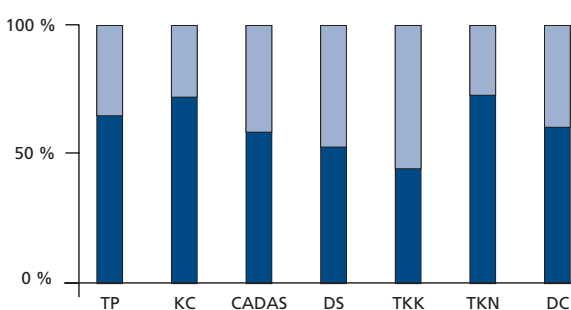
Poměr muži-ženy napříč jednotlivými zařízeními SANANIM v roce 2003

	TP	KC	CADAS	DS	TKK	TKN	DC
ženy	686	573	0	126	32	13	88
muži	1268	1496	22	139	25	35	132

Primární droga

Poměr muži-ženy

TERÉNNÍ PROGRAMY SANANIM

Program se zabývá prací s intravenózními uživateli drog přímo na ulici. Jeho hlavním cílem je minimalizace zdravotních a sociálních rizik spojených s užíváním nealkoholových drog. Prostřednictvím výměny injekčního materiálu udržuje nízký výskyt infekčních chorob typu HIV, nebo hepatitidy C mezi uživateli a tím nepřímo ochraňuje ostatní populaci.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Podstatným cílem programu je udržet nízkou „promořenost“ uživatelů infekčními chorobami prostřednictvím nabídky služeb, informací a materiálů žádaných uživateli a zároveň motivovat klienty k úpravě či změně životního stylu.

Hlavní aktivity/služby, které program poskytuje, jsou výměna sterilních injekčních stříkaček, distribuce zdravotnického materiálu, distribuce letáků o nebezpečích spojených s užíváním drog, sběr použitých injekčních stříkaček, sociální a zdravotní poradenství, motivační tréninky, krizová intervence a první pomoc, reference do dalších sociálních a zdravotních zařízení, časopis Dekontaminace.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Terénní programy využívaly prostory v centru Prahy, které umožňovaly snadnou dostupnost obou nejfrekventovanějších míst výměnného programu – stanici metra Muzeum a lokalitu Bertramka na Smíchově.

Program pracuje ve dvou rovinách. První z nich je práce na ulici zajišťovaná týmem osmi profesionálních pracovníků, druhou rovinou je práce na uzavřené drogové scéně a toxikomanských bytech, kterou vykonává skupina 10 externích terénních pracovníků (XTP) – uživatelů.

VÝVOJ A ZMĚNY PROGRAMU

Charakteristickým jevem roku 2003 se stal rapidní nárůst klientů, kteří využívali našich služeb. Oproti dlouhodobému normálu roku 2002 se počet kontaktů více než zdvojnásobil a až do podzimu neustále rostl. Počty kontaktů se běžně pohybovaly nad hranicí 150 kontaktů denně. V důsledku toho jsme byli nuceni ukončit aktivní vyhledávání prvních kontaktů a zároveň poklesla možnost poskytování některých služeb (např. poradenství, případová práce apod.). Kapacita programu byla překročena a řešením již nemohlo být personální posílení programu.

Do výměnného programu přímo na ulici byli zapojeni vybraní externí terénní pracovníci, kteří poskytovali pouze výměnný program a byli přítomni ve stejné době, jako pracovníci profesionální. Nárůst klientely však nebyl způsoben rostoucím počtem uživatelů drog, jako spíše návratem pouličního způsobu prodeje drog a celodenním setrváváním klientely na jednom místě, bez nutnosti komplikovaného shánění dealera. Důvodem pro tuto změnu byl razantní nástup užívání Subutexu, který téměř vytlačil heroin z trhu. Pravidelně ho užívaly přibližně tři čtvrtiny našich dříve heroinu užívajících klientů (v době největšího „boomu“ až 90%). Jedná se však z pohledu Harm Reduction o relativně pozitivní jev, jelikož Subutexem se nelze předávkovat, jeho cena je nižší než cena heroinu a jedná se o látku stabilního složení a klientům umožňuje daleko lepší sociální fungování. Značnou nevýhodou však zůstává téměř výhradní preference intravenózní aplikace.

Významným místem, kde se klienti pohybovali a užívali drogy se stal park vedle Národního Muzea v horní části Václavského náměstí. Do této lokality se přemístila drtivá většina klientely, kterou jsme dříve kontaktovali v jiných částech města, především z Prahy 2 (z Karlova náměstí, Palackého náměstí a Náměstí I.P.Pavlova).

Ve druhé polovině roku již stabilně fungoval samostatný projekt zaměřený na romské uživatele drog. Této skupině klientů se od podzimu soustavně věnovali dva romští pracovníci. Zaznamenali jsme nárůst klientů z řad romské populace a také návrat ruský mluvících klientů. Těm je věnována odpovídající péče – od listopadu s touto klientelou pracuje ruský mluvící pracovníce.

I přes relativně úspěšné zachycení a navázání minoritních skupin uživatelů je práce s nimi velmi obtížná. Hlavním důvodem je absence návazných zařízení, která by byla schopna poskytovat služby využitelné tímto typem klientely.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ / INTERPRETACE STATISTIK

Počet vyměněného injekčního materiálu je o cca. 47 000 kusů vyšší než v minulém roce. Jedná se o součet materiálu vyměněného profesionálními i externími terénními pracovníky. U profesionálních terénních pracovníků došlo díky velkému nárůstu klientů v průběhu celého roku k celkovému zvýšení počtu vyměněného materiálu oproti roku 2002 téměř na dvojnásobek (62 tis v roce 2002 oproti 104 tis. v roce 2003). Oproti tomu poklesl počet stříkaček vyměněných XTP. Důvodem je pravděpodobně zapojení externích terénních pracovníků do přímé práce na ulici.

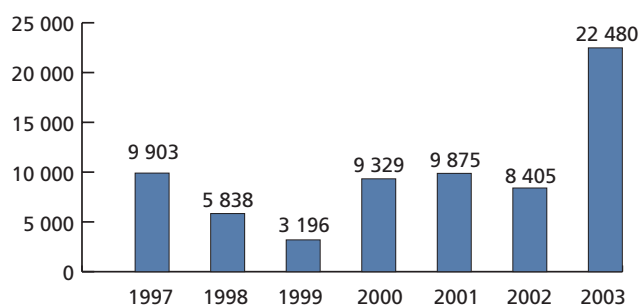

Počet klientů, kteří s námi byli v kontaktu se oproti roku 2002 změnil výrazně, došlo k nárůstu o 47% u okódovaných klientů, zvýšil se také výrazně počet kontaktů s klienty celkem – o 167% (z 8405 na 22 480). Tento nárůst byl plynulý a stoupal až do konce prázdnin, kdy nebylo výjimkou až 160 kontaktů denně. Počet poskytnutých poradenství činil 235 poskytnutých poradenství, i v tomto případě jde o nárůst v řádech. Počet prvních kontaktů byl 232, nárůst jsme zaznamenávali opět v průběhu celého roku, výrazněji pak v říjnu a listopadu, kdy jsme omezili působení na Muzeu a věnovali se aktivnímu vyhledávání nových lokalit.

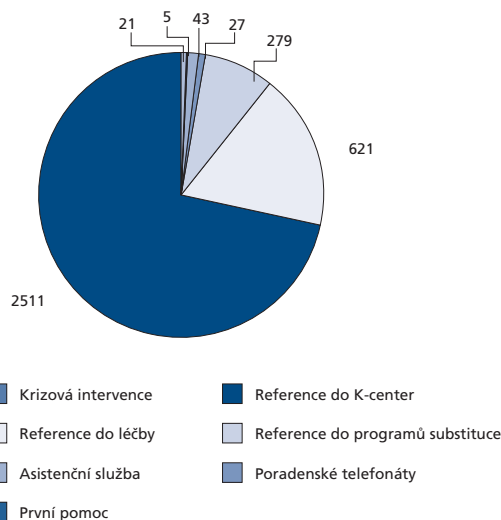
ÚKOLY PRO ROK 2004

- udržet kvalitu poskytovaných služeb;
- iniciovat otevření dalších nízkoprahových zařízení na území hl. města Prahy;
- pokusit se o systematické zmapování a objektivní zhodnocení pouliční drogové scény v Praze;
- stabilizovat „Romský terénní program“ – vytvořit fungující model romského terénního programu zaměřeného na romské uživatele a postupně vytvořit velmi úzce provázaný, ale provozně zcela samostatný program;
- podílet se minimálně v rámci SANANIM na modifikaci poskytované péče ostatními zařízeními tak, aby byla pro romské uživatele dostupná a zachování plné nabídky poskytovaných služeb v prvním pololetí navzdory nepříznivé dotační politice státu.

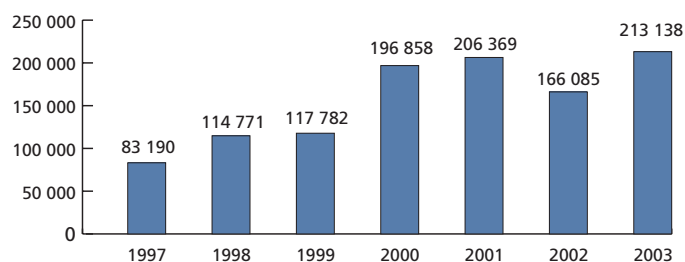
Počty kontaktů s klienty Terénních programů SANANIM v letech 1997-2003

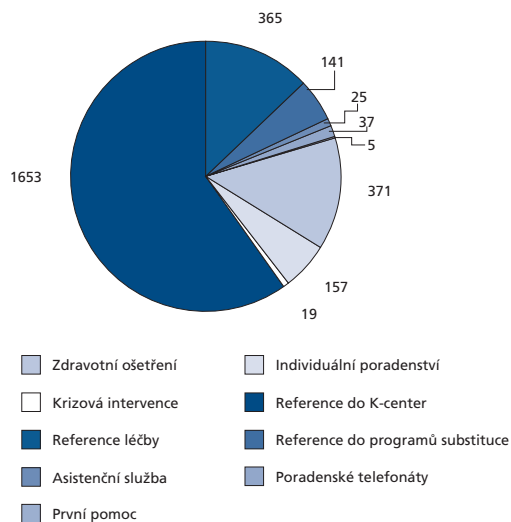
Poskytnuté služby (kromě výměny injekčního materiálu)

Počty stříkaček distribuovaných TP SANANIM v letech 1997-2003

Počty klientů kteří využili další služby mimo výměnu injekčního materiálu

KONTAKTNÍ CENTRUM

Kontaktní centrum je tzv. nízkoprahové zařízení působící především v oblasti sekundární a terciární prevence zneužívání nealkoholových drog. Svým přístupem ke klientům dává prostor pro práci i s těmi uživateli drog, kteří aktuálně abstinovat nemohou nebo nechtějí.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Naší zásadou je respektování osobnosti klienta a jeho rozhodnutí: nechce nebo nemůže-li klient abstinovat, snažíme se, aby se alespoň co nejméně zdravotně poškozoval v souvislosti s užíváním drog. Péče zaměřená na tuto stránku má zároveň značný význam i při ochraně lidí, kteří drogy neužívají, např. před šířením infekčních chorob. U klientů proklamujících zakázku abstinovat pracujeme na bázi kombinace podpůrné psychoterapie, motivačního tréninku či kognitivně behaviorálních technik. Klademe důraz na možnost volby klienta, ať se již rozhodne pro abstinenci nebo pro život s drogou. I přesto, že klient neabstinuje, je možné mu nabídnout jisté formy léčebné péče.

Obecným cílem práce Kontaktního centra je minimalizace zdravotních a sociálních rizik u populace uživatelů drog a tím zároveň ochrana populace drogami nezasazené.

Cíle konkrétní (specifické):

- navázat kontakt se skrytou populací uživatelů drog a vytvořit vzájemnou důvěru mezi ní a pracovníky Kontaktního centra
- prohloubit navázaný kontakt s důrazem na změnu rizikových vzorců chování klientů
- pomoci klientům získat, udržet a pokud možno posílit motivaci k dalšímu postupu v léčbě
- zajistit podmínky potřebné k "přežití" (zabezpečit základní zdravotní a hygienický servis)
- sociálně stabilizovat klienty
- nabídnout pomoc v krizi
- nabídnout pomoc rodinám uživatelů
- vzdělávat a zvyšovat informovanost klientů a odborné i laické veřejnosti

Hlavní služby, které program poskytuje, jsou: kontaktní práce s klienty, pracovní programy, služby z oblasti harm reduction (výměnný program stříkaček a jehel a distribuce zdravotnického materiálu, základní zdravotní servis, hygienický servis, vitaminový a potravinový servis), sociální práce, krizová intervence a poradenství jak pro uživatele drog, tak pro osoby přicházející do styku s uživateli drog.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Byl zaveden nový statistický program, který mapuje klientelu Kontaktního centra a přispívá ke sběru validních dat o poskytovaných službách. Program zajišťuje multidisciplinární tým 10 lidí složený ze sociálních pracovníků, speciálních pedagogů a psychologů. Všichni stálí členové týmu mají výcvik v poskytování základní krizové intervence a první pomoci, někteří jsou účastníky sebezkušenostního terapeutického výcviku.

VÝVOJ A ZMĚNY

Provoz Kontaktního centra byl i na počátku roku 2003 poznamenán likvidací následků povodní v srpnu 2002. Až do poloviny února 2003 se pracovníci KC podíleli na fungování služeb v rámci Terénních programů SANANIM. Individuální poradenství, zprostředkovávání léčby a motivační trénink probíhal v omezené míře v prostorách Denního stacionáře – psychoterapeutického centra SANANIM.

Provoz Kontaktního centra byl obnoven 25. února 2003. Půlroční přestávka v jeho fungování se zpočátku projevila nižším počtem klientů, kteří využívali služeb KC, avšak statistické údaje za jednotlivé kalendářní měsíce ukazovaly postupný nárůst počtu klientů, objemu poskytnutých služeb i vyměněného injekčního materiálu.

V druhé polovině roku 2003 již byl provoz KC srovnatelný se situací před povodněmi v roce 2002 a můžeme konstatovat, že se podařilo provoz Kontaktního centra plně obnovit.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ/INTERPRETACE STATISTIK

Po znovuoživení provozu Kontaktního centra v únoru 2003 rostl počet klientů i počet poskytnutých služeb pozvolna, avšak ve II. pololetí došlo ke značnému nárůstu v obou sledovaných kategoriích. Například u výměnného programu byl markantní nárůst výměn z 4 651 v I. pololetí na 12 524 v II. pololetí. V průměru bylo vyměněno 1 161 kusů injekčních stříkaček denně. Značně narostl také počet poradenských konzultací ze 151 v I. pololetí na 447 v II. pololetí. Tyto výsledky ukazují, že se Kontaktnímu centru podařilo navázat na podobu provozu před uzavřením v roce 2002.

ÚKOLY PRO ROK 2004

K hlavním úkolům na příští rok patří udržení standardu poskytovaných služeb při zachování jejich množství, stabilizace týmu pracovníků a kvalitní zapracování nových kolegů.

Služby poskytnuté v roce 2003

Návštěva kontaktní místnosti	14 760
Potravinový servis	14 659
Hygienický servis	5 161
Zdravotní ošetření	1 095
Informace	527
Odkazy	213
Krizová intervence	50
Poradenství	598
Zprostředkování léčby	72
Telefony – poradenství	734
Výměna injekčního náčiní	17 175
Kontaktů pro využití služeb	17 765
Poskytnuté služby (výkony) celkem	55 044

Osoby, které využily nabízených služeb v roce 2003*

Návštěva kontaktní místnosti	789
Potravinový servis	757
Hygienický servis	597
Zdravotní ošetření	223
Krizová intervence	35
Poradenství (klienti + rodiče)	135
Výměna injekčního náčiní	1 107
Osob celkem	2 069¹

* jedná se o osoby zařazené do evidence; denní průměr neokódovaných klientů, kteří využívají služeb uvedených v tabulce 2, je cca 12 osob

¹ tato položka není součtem všech výše uvedených, neboť někteří klienti využili více služeb

Počet evidovaných klientů celkem a počet evidovaných prvních kontaktů

Rok	Počet evidovaných klientů	První kontakty*
2002	1 935	169
2003	2 069	134

*zařazení klienta do evidence

Vyměněný injekční materiál – pololetně

Období	Vydáno	Vráceno	Návratnost %
I. pololetí 2003*	116 277	115 773	99,6%
II. pololetí 2003	243 494	241 583	99,2%
2003 celkem	359 771	357 356	99,4%

* údaje za I. pololetí 2003 jsou uváděny až od 25. 2. 2003, kdy byl obnoven provoz Kontaktního centra

Výměnný program

Počet klientů programu ²	1 107
Počet provedených výměn	17 175
Průměrná denní výměna (počet osob)	47,05
Množství vyměněného materiálu (denní průměr)*	1 161 ks
Průměrné množství materiálu vyměněného jedním klientem	24,68 ks

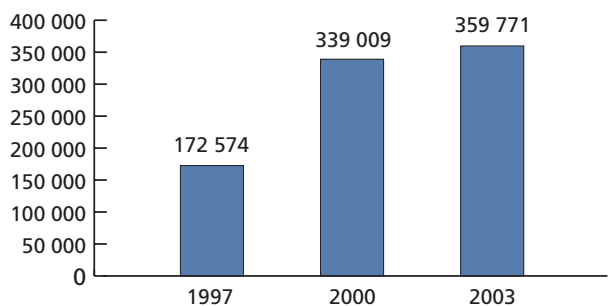
² číslo uvedené v tabulce uvádí pouze počet evidovaných klientů. Výměnný program využívají ve značné míře také klienti neokódovaní.

* objem vyměněného materiálu byl dělen počtem dnů, kdy bylo Kontaktní centrum otevřeno

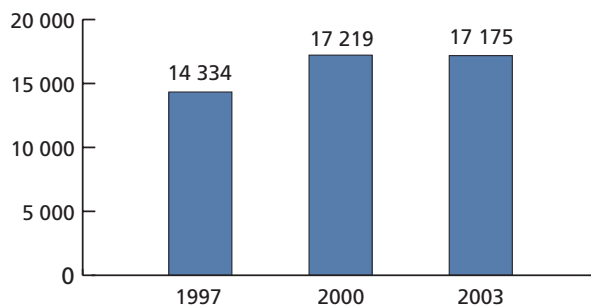
Struktura klientů výměnného programu dle pohlaví

Pohlaví	Počet	Poměr
Muž	828	74,8%
Žena	279	25,2%

Výměna injekčního materiálu – meziroční srovnání

Počet provedených výměn

CADAS – SPECIALIZOVANÉ AMBULANTNÍ SLUŽBY

Program vznikl v roce 2002, nicméně se plně rozběhl až ve druhé polovině roku 2003. Důvodem vzniku zařízení byla nedostatečná nabídka komplexních substitučních služeb v hl. městě Praze.

CADAS je ambulantní zdravotnické zařízení pro terapii, detoxifikaci a substituci fungující v návaznosti na další zařízení SANANIM i dalších zařízení v odborné síti služeb v Praze.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Cíle programu vycházejí ze systému komplexní a kontinuální nabídky péče o drogově závislé a potřeb klientely v síti služeb hl. m. Prahy. Hlavním cílem předkládaného projektu v tomto systému je zajistit lékařsky vedenou komplexní ambulantní léčbu, diferencovanou podle základní typu užívané drogy. Konečným cílem je pak dlouhodobá životní stabilizace klienta a vyšší kvalita života, pro niž je abstinence nutnou podmínkou, ne však jedinou a postačující.

Centrum zahrnuje tyto programy:

- základní ambulantní, detoxifikační, stabilizační a motivační program s využitím komplexních metod, se specifickými přístupy k uživatelům opiátů s podáváním Subutexu;
- program „domácí detoxifikace“ ve spolupracujících rodinách, s dohodnutým režimem a s návštěvní službou personálu centra;
- dlouhodobý časově limitovaný substituční program pro závislé na opiátech s podáváním subutexu;
- doprovodným programem pro výše uvedené služby je intenzivní práce s rodinami klientů.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

V prvním pololetí 2003 probíhala přípravná fáze. Vhodné prostory jsme našly v centru Prahy ve Studentském zdravotním ústavu, výhodou tohoto umístění je snadná dostupnost pro klienty a zároveň možnost využívat specializované služby lékařů v jiných oborech. Ve druhém pololetí byly prostory rekonstruovány a vybavovány s ohledem na potřeby programu substitučního centra. Program v roce 2003 pracoval v minimálním složení 2 lékaři na 1,3 úvazku a 0,7 úvazku zdravotní sestry.

VÝVOJ A ZMĚNY PROGRAMU

Přípravná fáze probíhala v prvním pololetí 2003, především formou koncepčních a metodických příprav projektu, byl zpracován základ operačního manuálu. Další aktivitou bylo navazování kontaktu jak s potenciálně spolupracujícími zařízeními, tak s cílovou klientelou. Klinická pilotní fáze probíhala ve 2. a 3. čtvrtletí 2003 v rámci zařízení Denní stacionář SANANIM. Zde byl jeden ze subprogramů otevřen pro novou cílovou skupinu – klienty závislé na opiátech a užívající z důvodů substitučních či detoxifikačních legálně předepisovaný buprenorfin – Subutex (preskribci prováděli lékaři jiných organizací). V této fázi jsme v praxi ověřovali navržené metodiky z operačního manuálu, podle zjištěných skutečností jsme opravovali operační manuál a navazovali kontakty s relevantními spolupracujícími institucemi.

Plná realizace projektu byla zahájena v září 2003 v nově získaných prostorách v budově Studentského zdravotního ústavu. Proběhlo převedení dosavadní klientely subprogramu z Denního stacionáře SANANIM. Velmi rychle se rozběhla běžná ambulantní práce s klientelou závislou na opioidech včetně preskribce buprenorfinu (Subutex) v substitučních i detoxifikačních schématech. Kapacita programu byla v podstatě naplněna již během prvních měsíců. V tomto období CADAS nerealizoval ještě domácí substituci a skupinové aktivity.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A INTERPRETACE STATISTIK

Statistická data získaná v průběhu programu je obtížné hodnotit, protože program byl naplněn až v září 2003. Sledované období je tedy příliš krátké.

Zajímavá jsou sekundární zjištění získaná od klientů, kteří do programu nastoupili. Většina z nich měla již za sebou zkušenost s užíváním substituční látky. Obvykle jí získali na černém trhu, kde je Subutex běžně dostupný. Polovina klientů měla zkušenosti s legálním užíváním Subutexu, preskribován jim byl psychiatry nebo praktickými lékaři. Většina lékařů Subutex přestala předepisovat na počátku září se zpřísněním preskribce. Toto vysazení bylo na hranici lege artis postupu, Subutex byl vysazen náhle, po dlouhé době preskribce a často z vysoké dávky.

ÚKOLY PRO ROK 2004

- Stabilizovat provoz zařízení a realizovat další terapeutické složky projektu.
- Otevřít skupiny pro stávající klientelu (většinou klienti v subutexové substituci)
- Pokusit se znovu uzavřít smlouvu o spolupráci se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou.

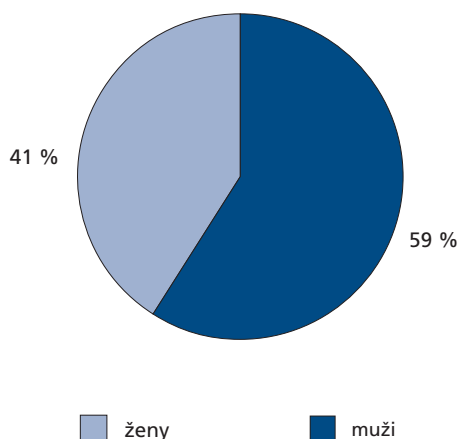
Klienti září-prosinec 2003

Kapacita programu	40-50
Počet klientů	38
Počet klientů v pravidelné péči	34
– z toho mužů	22
Průměrný věk klienta	25,3

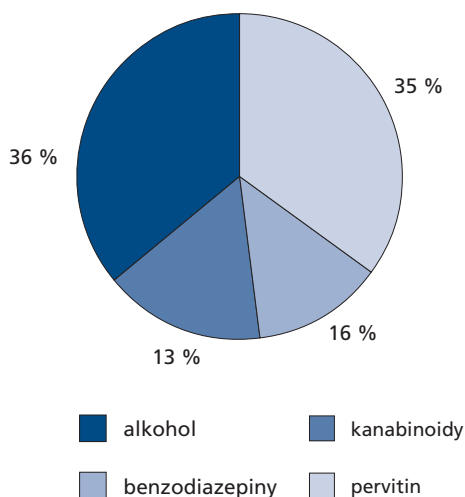
Výkony září-prosinec 2003

Individuální sezení	154
Průměr sezení na klienta	4,5
Testování přítomnosti drog v moči	45
Rodinné poradenství	3
Telefonické intervence	150

Poměr muži-ženy

Sekundární drogy

DENNÍ STACIONÁŘ

Denní stacionář (DST) nabízí pomoc, poradenství a ambulantní léčbu v oblasti zejména nealkoholových drog. Základním principem je **dobrovolnost a motivovanost** klienta. DST je registrován jako nestátní zdravotnické zařízení a je určen klientům s diagnózou závislost nebo zneužívání návykových látek.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Konečným cílem péče je kromě abstinence lepší kvalita života s následným zapojením do běžného života. Základním prostředkem k dosažení cílů je práce s klientem v jeho reálném životě s možností reagovat a řešit aktuální problémy bez vytržení z jeho prostředí. Denní léčba v DST nahrazuje v indikovaných případech ústavní a rezidenční léčbu. V případě nezbytné ústavní léčby se osvědčuje jako adaptační přechod mezi ústavní léčbou (např. při předčasném ukončení) a doléčovacím programem. Program zahrnuje komplex diagnostických, léčebných a rehabilitačních postupů, které zohledňují aktuální stav a potřeby klienta:

- **Denní program (intenzivní ambulantní léčba)** formou skupinové a komunitní psychoterapie a socioterapeutických metod pro max. 12 osob s denní docházkou v rozsahu 3-4 měsíce;
- **Motivační podpůrný program** pro uživatele otevřenou skupinovou formou 2x týdně;
- **Program pro matky – uživatelky** s dětmi, dále individuální a rodinná terapie a poradenství, skupina pro rodiče a partnery klientů, sociální práce a poradenství a diagnostika;
- **Ambulantní poradenství a individuální psychoterapie.**

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Komplexnímu působení na klienta odpovídá terapeutický tým tvořený psychology, pedagogy, psychiatrem, socioterapeuty a sociální pracovníci v počtu 8 pracovníků (7,5 úvazku). Tým ve sledovaném období prodělal řadu personálních změn, se kterými se musel vypořádat a adaptovat se na ně. V průběhu roku odešlo především z důvodu dlouhodobých nemocí a mateřské dovolené 5 pracovníků. Za tyto pracovníky byli přijati noví kolegové, kteří jsou plně kvalifikovaní a erudovaní pro danou práci. Tyto změny byly značnou zátěží pro stávající tým, se kterým se však původní i noví členové vypořádali velice dobře a v závěru roku byl tým již plně stabilizován. Tým soustavně a nadstandardně pracuje na svém dalším vzdělávání. Všichni členové týmu mají v současné době adekvátní odbornost a vzdělání.

Pravidelně se konají interní i externí supervize (externím supervizorem je PaedDr. M. Chytrý) a týmové konference. Zařízení poskytuje možnosti stáží pro studenty.

Smlouvy s veřejnými zdravotními pojišťovnami na úhradu poskytované péče se zatím nepodařilo uzavřít. Zařízení je připraveno podrobit se akreditačnímu řízení MZ ČR.

VÝVOJ A ZMĚNY

V denním programu nedošlo k žádným výrazným změnám, důraz byl kladen na zvyšování kvality práce s klientem. Na základě zkušeností s rodiči klientů byla změněna „rodičovská skupina“ na „rodičovské konzultace“, které se i nadále konají pravidelně jeden den v týdnu ve večerních hodinách. Tyto konzultace jsou přístupné pro všechny zájemce z řad rodičů a rodinných příslušníků, a to i v případech, kdy jejich blízký není klientem DST.

V psychoterapeutické složce byl dán větší časový prostor pro relaxační metody a tzv. práci s tělem, dále byl využíván potenciál týmu pro práci s rodinou a pro práci s klienty s duálními diagnózami. V režimové složce programu byli klienti vedeni k nácvičce větší zodpovědnosti za své jednání a chování. V průběhu roku rozšiřoval DST svoji působnost na uživatelky-matky, které se postupně vyprofilovaly jako specifická skupina klientely. S touto klientelou souvisí i stále intenzivnější spolupráce DST s příslušnými státními i nestátními institucemi, kterým byly poskytovány odborné konzultace, přednášky a semináře. U této specifické části klientely jsme zaznamenali značný nárůst počtu případů.

V r. 2003 byla provedena první katamnestická studie pro rok 2001, která plně potvrdila oprávněnost tohoto ambulantního zařízení.

V cílové skupině byl zaznamenán trend úbytku uživatelů heroínu ve prospěch uživatelů Buprenorfinu a vyšší výskyt duálních diagnóz. U klientely se vyskytovaly častější kombinace zneužívání nealkoholových drog s alkoholem. Oproti předchozímu roku se zvýšil průměrný věk klientů na 25 let.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ/INTERPRETACE STATISTIK

V roce 2003 došlo k mírnému vzestupu výkonů, což svědčí o stabilitě programu Denního stacionáře. Zvýšil se celkový počet klientů DST, zejména klientů využívajících nízkoprahový program DST. Zároveň byl zaznamenán nárůst individuální a terapeutické práce. K mírnému úbytku výkonů došlo v denním stacionárním programu, který sice navštěvovalo více klientů než v minulém roce, ale klient vydržel v programu kratší dobu. Poprvé došlo k výrazně vyššímu zastoupení klientů užívajících pervitin. Co se týká úspěšnosti klientů, podařilo se zachovat trend z roku 2002, kdy téměř polovina klientů dokončila program řádně.

ÚKOLY PRO ROK 2004

K základním úkolům do dalšího roku patří neustále prohlubovat spolupráci s odbornými institucemi. Na základě této spolupráce přesněji profilovat klienty motivačního programu a zároveň ujasnit možnosti a meze klientů užívajících Buprenorfin (Subutex).

V roce 2004 provedeme další katamnestickou studii.

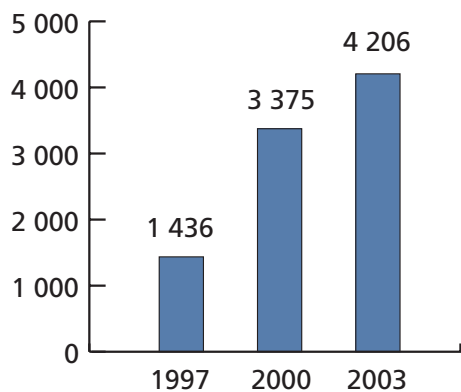
Základní statistika programu

Kapacita programu	12 klientů
Délka programu	3 měsíce
Počet „klientodnů“	2073
Průměrná délka programu 1 klienta	45 dní, tj. 68,2% délky programu
Počet všech klientů, kteří se programu účastnili	46
– z toho noví v roce 2003	33
– z toho injekčních uživatelů drog	37
– z toho mužů	27
– z toho se základní drogou heroin	10
– z toho se základní drogou pervitin	31
– z toho se základní drogou extáze	1
Počet klientů, kteří program úspěšně ukončili v r. 2003	21 (4 klienti přešli v programu do r. 2004)
Průměrný věk klienta	26 let

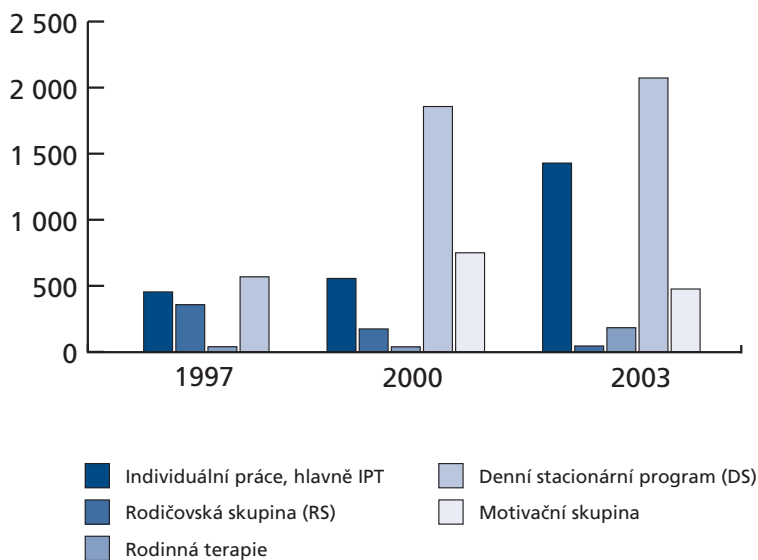
Klienti DST

Počet jednotlivých klientů kteří využili v daném období alespoň jednu službu programu	265
– z toho injekčních uživatelů drog	176
– z toho mužů	139
– z toho se základní drogou opiáty	89
– heroin	63
– buprenorfin (Subutex)	26
– z toho se základní drogou pervitin	100
– z toho se základní drogou kanabinoidy	11
– z toho se základní drogou extáze	1
Průměrný věk klienta	25 let
Počet kontaktů celkem	1307
Počet neuživatelů, kteří využili alespoň jednou v daném období službu programu	110

Porovnání celkového množství výkonů v DST SANANIM 1997-2003

Porovnání počtu a druhu výkonů DST SANANIM 1997-2003

TERAPEUTICKÁ KOMUNITA KARLOV

Terapeutická komunita (TK) je specializované zařízení zaměřené na léčbu a sociální rehabilitaci osob zneužívajících nealkoholové návykové látky. Hlavním cílem zařízení je sociální integrace osob závislých na nealkoholových drogách. Pojmem sociální integrace je myšleno úspěšné zapojení závislého do podmínek normálního plnohodnotného života. TK Karlov byla otevřena v prosinci 1998. V současné době je kapacita 25 lůžek pro mladistvé a závislé matky, 12 lůžek pro děti.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Zařízení pracuje se dvěma cílovými skupinami. První skupinu tvoří mladiství a mladí dospělí. Pro ně je určen střednědobý léčebný program v délce přibližně 6 měsíců. Druhou cílovou skupinou jsou závislé matky s dětmi. Pro ty je určen dlouhodobý program, jež je naprosto ojedinělý i v rámci Evropy. Závislé matky jsou v léčebném programu společně se svými dětmi, což umožňuje zaměřit se vedle závislosti matky i na dovednost mateřství. Oba tyto programy fungují v rámci jedné terapeutické komunity.

Základním prostředkem k dosažení těchto cílů je kromě abstinence i samotný život v komunitě umožňující klientovi prožívat reálné vztahy s lidmi, přizpůsobit se pevně danému řádu a režimu, a dále pak terapeutický program (skupinová psychoterapie, individuální poradenství, pracovní terapie, sociální práce a zátěžové programy).

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

TK Karlov velmi úzce spolupracuje se všemi programy SANANIM, s psychiatrickými léčebnami, krizovými centry a doléčovacími programy. Program zajišťuje celkem 15 zaměstnanců, přepočteno 13,9 úvazku. Vedoucí komunity, zástupce vedoucího komunity, dva psychologové, dva sociální pracovníci, dva pedagogové, terapeut exuser, arteterapeut, dvě dětské vychovatelky, pracovní terapeut, hospodářka a pracovník keramické dílny. Tým pracuje pod supervizí pana PhDr. Martina Hajného.

VÝVOJ A ZMĚNY

Celkově využitá kapacita za rok 2003 u skupiny matek s dětmi byla 71%. Zdá se nereálné, vzhledem k potřebám matek v léčbě, přiblížit se úplnému naplnění kapacity. Některé matky mají v léčbě i dvě děti, časté jsou dlouhodobější návštěvy rodinných příslušníků, pro něž musíme mít zajištěno ubytování, kojící matky musí být na pokoji samy. I z těchto důvodů je využití kapacity na 75% reálné číslo, vycházející z možností tohoto domu a složení této cílové skupiny klientek.

Na základě zhodnocení dosavadních zkušeností jsme upravili časový harmonogram léčby matek, zejména pak první fáze, protože adaptace maminek na nové prostředí trvá déle. První fázi jsme prodloužili o jeden měsíc a tím jsme prodloužili možnost adaptace matky a dítěte na nové prostředí. Mohou si tak lépe zvyknout na nároky léčby. Je pravděpodobné, že v roce 2003 se prodlouží doba léčby matek na 12 měsíců. Utvrdili jsme se v tom, že jsme schopni zachovat oba programy jako jeden celek a nedělit tak komunitu na dvě samostatně pracující komunity. Většina odborného programu probíhá společně pro obě dvě cílové skupiny, specifické části programu probíhají odděleně dle cílové skupiny s ohledem na jejich speciální potřeby. Během odborných společných programů je péče o děti zajištěna odborným personálem a je jim poskytnuta specifická péče dle jejich individuálních potřeb. Spojení těchto dvou rozdílných cílových skupin má řadu výhod, obě dvě skupiny se navzájem obohacují, zvyšuje se dynamika práce ve skupině. Rozdělení do dvou objektů také umožňuje pokrýt speciální prostorové potřeby. Další výhodou je ekonomičnost provozu, jelikož o obě dvě skupiny pečují jeden tým.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ/INTERPRETACE STATISTIK

a) mladiství

Projevuje se úbytek klientů s primární závislostí na opiátech. Zde je možná souvislost s dostupností substitučních léčeb. Většina klientů nedokáže určit primární drogu. Uvádí kombinaci více drog s alkoholem. Ubývá žen ve skupině klientů a tím nastává problém s využitím kapacity.

b) matky

Zřetelně převažuje počet klientek, jejichž primární drogou je pervitin a kombinace drog, včetně alkoholu (70%). Zásadním problémem je vztah matky se svým rizikovým partnerem, zejména pak, pokud se jedná o partnery ve výkonu trestu, uživatele, výrobce a dealery drog, apod. U klientek matek se projevuje poměrně vysoké procento dokončených léčeb (cca 70%). Současnou klientelu matek tvoří z velké části ženy, u nichž drogovou závislost doprovázejí značná sociální poškození, týrání ze strany partnerů, prostituce, zneužívání. To způsobuje, že u těchto klientek je proces léčby, péče a výchova dítěte a následná integrace matky do společnosti dlouhodobou záležitostí.

c) děti

Je zajištěno personální zabezpečení, úplná dokumentace dětí, zdravotní zajištění, předškolní zařízení, atd. Do konce roku 2003 prošly léčbou i tři těhotné klientky, které porodily zdravé dcery a vrátily se z porodnice se svými dětmi dokončit léčbu. Daří se diagnostikovat a napravovat případný opožděný vývoj, zdravotní, tělesný či duševní handicap dětí. Potvrzuje se, že po absolvování léčby v TK Karlov, jsou matky schopné se řádně starat o své děti.

ÚKOLY NA ROK 2004

Bude nezbytné prodloužit léčbu matek na 12 měsíců, jelikož během 10 měsíců není možno zvládnout celou šíři problémů. Budeme se pokoušet najít alespoň zčásti schůdnou cestu, jak zlepšit a zintenzivnit práci s partnery matek. Pokračující prioritou je důsledná příprava na nadcházející akreditace zařízení.

Klienti TK Karlov v letech 1999-2003

klienti TK Karlov v letech 1999-2003	počet	%
celkem	175	100
z toho		
abstinuje, pracuje (studuje)	112	64
řádně ukončilo léčbu	74	42,2
o klientech nemáme informace	35	20
dlouhodobě užívá	28	16

Rok	přijatí klienti	Ženy	Muži
1999	26	11	15
2000	32	14	18
2001	32	15	17
2002	41 + 13 dětí	22	19
2003	44+11dětí	19	25
celkem	175 + 24 dětí	81	94

Klienti programu A – mladiství klienti za rok 2003

Celkem klientů	41
Z roku 2002 přešlo	8
Nově přijatí	33
Průměrný věk klienta	21,2
Opakovací léčby	2
Předání na Doléčovací centrum	18

Klientky programu B – matky s dětmi, rok 2003

Celkem klientek	16
Celkem dětí	15
Z roku 2002 přešlo	5
Nově přijaté	11
Průměrný věk klientky	25,6
Opakovací léčby	0
Předání na Doléčovací centrum	9

REZIDENČNÍ LÉČBA (TERAPEUTICKÉ KOMUNITY, POBYTOVÉ PROGRAMY): POČET KLIENTŮ

	Mladiství	Matky s dětmi
Kapacita programu	15	10 matek + jejich děti
Délka programu/ léčby (v týdnech)	24-32 týdnů	32-40 týdnů
Počet všech klientů, kteří se programu účastnili	41	16 matek + 15 dětí
– z toho mužů	25	0
– z toho noví v roce 2003	33	11 matek + 11 dětí
– z toho injekčních uživatelů drog	41	16
– z toho se základní drogou heroin	21	5
– z toho se základní drogou pervitin	20	11
– z toho se základní drogou kanabinoidy	0	0
– z toho se základní drogou extáze	0	0
– z toho se základní drogou těkavé látky	0	0
– z toho hlášeno do registru žádostí o léčbu hygienické služby	41	16
Počet klientů, kteří program úspěšně ukončili	10	7
Počet všech klientů, kteří program ukončili předčasně	20	3
Počet všech klientů, kteří program ukončili předčasně – po uplynutí 2 týdnů léčby	1	0
Počet klientů, kteří program ukončili předčasně – po uplynutí 2/3 léčby	9	3
Průměrný věk klienta	21,2	25,6 let
Počet neuzivatelů, kteří využili alespoň jednou služeb programu	33	18
Počet „lůžkodnů“	4 489 82 %	5212 71 %
Průměrná délka léčby 1 klienta (ve dnech)	156	255
Průměrná délka úspěšně ukončené léčby 1 klienta (ve dnech)	232	290

TERAPEUTICKÁ KOMUNITA NĚMČICE

Terapeutická komunita Němčice se jako specializované zařízení zaměřuje na léčbu a sociální rehabilitaci osob závislých na nealkoholových drogách. Svým vznikem v roce 1991 se stala nejstarším zařízením svého druhu v ČR.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Základním cílem léčby v terapeutické komunitě je plnohodnotné zapojení klienta do podmínek běžného života, k čemuž je nezbytná abstinence od všeho, co mu v životě škodí. Základní metodou léčby je samotné prostředí terapeutické komunity, jež umožňuje závislému konfrontaci s dosavadním způsobem života, pochopení své životní historie a především učení se novým dovednostem nezbytným pro život. Léčba v terapeutické komunitě kombinuje terapeutické nástroje (skupinová a individuální terapie, socioterapie, arteterapie, sociálně právní intervence, atd.) s prvky výchovnými, jež se zaměřují na učení se praktickým dovednostem (pracovní terapie, volnočasové a zátěžové aktivity, atd.)

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Třináctý rok svého života prožila Terapeutická komunita Němčice poměrně stabilně bez výraznějších organizačních změn. Program zajišťuje celkem 11 zaměstnanců (9,75 úvazku). Jsou to 3 psychologové, zdravotní sestra, socioterapeut, arteterapeut, sociální pracovník, pedagog a pracovní terapeuti. Tým pracoval ve stabilním složení a zaměřil se na budování kompetencí jednotlivých členů. Tým se v průběhu roku vzdělával a pravidelně pracoval pod externí supervizí pod vedením PhDr. J. Broží.

VÝVOJ A ZMĚNY PROGRAMU

Díky stabilnímu složení týmu jsme se mohli více zaměřit na zkvalitňování léčebného programu. Program nezaznamenal žádné významnější změny. Cílová skupina Terapeutické komunity Němčice je již několik let stabilní – zaměřujeme se především na klientelu ve věku nad 30 let, což je vysoce nad věkovým průměrem těchto zařízení v rámci České republiky. Tato klientela vykazuje závažné problémy především v sociálně právní oblasti. Velmi častá je zkušenost s pobytem ve vězení. Zásadním tématem se ukazuje otázka další existence a smyslu. Je jasné, že tento typ klientely bude potřebovat velmi kvalitní následnou péči i po ukončení léčby v našem zařízení. Náplň programu Terapeutické komunity Němčice se podařilo po několikaleté zkušenosti s touto klientelou spárovat s jejími potřebami. Vedle terapeutické práce je kladen velký důraz na praktické dovednosti nezbytné pro kvalitní sociální integraci našich klientů.

Terapeutická komunita se již tradičně podílí na rozličných kulturních a sportovních akcích. Mezi ty kulturní patří např. pořádání besed se zajímavými lidmi pro obyvatele obce Němčice, divadelní představení v rámci Kulturního festivalu terapeutických komunit a v neposlední řadě vystoupení s pásmem koled na Půlnoční mši v kostele v Česticích a Dobříši. Ke sportovním aktivitám v tomto roce, kromě vítězné účasti na Olympiádě terapeutických komunit, patřila účast na sérii závodů Kola pro život pořádané Českou spořitelnou.

ZHODNOCENÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ

Rok 2003 byl poměrně standardním a tomu odpovídají i statistické údaje.

V roce 2003 bylo v programu Terapeutické komunity Němčice celkem 48 klientů, z toho bylo nově přijato 30 osob. Z tohoto počtu bylo celkem 35 mužů a 13 žen, což v podstatě odpovídá loňskému poměru mužů a žen (2:1). Průměrný věk se oproti roku 2002 zvýšil na 27, 9, přičemž vzrostl věkový průměr jak u žen, tak i u mužů. Léčbu úspěšně ukončilo 13 klientů, 16 jich odešlo předčasně a 18 pokračuje v léčbě v roce 2004. Z 16 předčasných odchodů se jednalo v 9 případech o svévlný odchod, 2 klienti byli vyloučeni z disciplinárních důvodů a 5 klientů odcházelo předčasně na základě terapeutické plánu do vhodnějšího typu péče.

ÚKOLY PRO ROK 2004

Program lze považovat za stabilizovaný a schopný kvalitní práce s klientelou, jež v anamnéze vykazuje závažné problémy spojené s užíváním drog. Je zpracována kvalitní analýza potřeb a změny programu, jež v tomto roce proběhly a budou pokračovat i v roce příštím, se ukázaly jako efektivní. I nadále chceme pracovat s klientelou vyšší věkové skupiny, která je velmi náročná na terapeutickou práci.

Tým pracoval ve stejném složení po celý rok, což přispělo ke stabilitě programu. V průběhu roku probíhalo hledání uplatnění jednotlivých členů týmů v rozvoji terapeutického programu. Hlavním úkolem je jako každý rok udržení vysokého standardu poskytovaných služeb.

PŘEHLED PŘIJATÝCH KLIENTŮ PRŮM. VĚK A ROZDĚLENÍ DLE POHLAVÍ 1991-2003

rok	Nově přijatí klienti	ženy		muži	
		počet	prům. věk	počet	prům. věk
1991	17	5	20	12	27
1992	26	6	22	20	26
1993	21	5	21	16	25
1994	15	4	21	11	23
1995	12	4	24	8	31
1996	15	6	21	9	26
1997	15	5	22	10	25
1998	14	5	23	9	25
1999*	24	9	26	15	23
2000	25	8	22	17	25
2001	27	8	23	19	30
2002	32	12	24	20	27,5
2003	30	8	26,6	22	29,9
celkem	273	85	-	188	-

* v roce 1999 byla navýšena kapacita TK

REZIDENČNÍ LÉČBA (TERAPEUTICKÉ KOMUNITY, POBYTOVÉ PROGRAMY): POČET KLIENTŮ

Kapacita programu	20
Délka programu/ léčby (v týdnech)	44
Počet všech klientů, kteří se programu účastnili	48
– z toho mužů	35
– z toho noví v roce 2003	30
– z toho injekčních uživatelů drog	45
– z toho se základní drogou heroin	28
– z toho se základní drogou pervitin	20
– z toho se základní drogou kanabinoidy	0
– z toho se základní drogou extáze	0
– z toho se základní drogou těkavé látky	0
– z toho hlášeno do registru žádostí o léčbu hygienické služby	43
Počet klientů, kteří program úspěšně ukončili	13
Počet všech klientů, kteří program ukončili předčasně	16
– po uplynutí 2 týdnů léčby	12
– po uplynutí 2/3 léčby	3
Průměrný věk klienta	27,9
Počet neuživatelů, kteří využili alespoň jednu službu programu	29
Počet „lůžkodnů“	6327 (86,7%)
Průměrná délka léčby 1 klienta (ve dnech)	215
Průměrná délka úspěšně ukončené léčby 1 klienta (ve dnech)	329 (11měsíců)

DOLÉČOVACÍ CENTRUM

Doléčovací centrum bylo založeno v roce 1996 a je největším a nejstarším zařízením svého typu v ČR. Je určeno lidem, kteří již absolvovali léčbu drogové závislosti. Hlavním cílem programu je pomoci klientům v překonání prvního obtížného období po léčbě, zařazení se do normálního života ve společnosti a předcházení návratu k užívání drog.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Program se skládá ze strukturovaného ambulantního programu, programu chráněného bydlení a chráněné keramické dílny. Hlavní aktivity a služby, které program poskytuje, jsou skupinová a individuální psychoterapie a poradenství, prevence relapsu, sociální práce, volnočasové a klubové aktivity, arteterapie, podporované zaměstnání v keramické dílně a chráněné bydlení.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

V roce 2003 jsme zrekonstruovali dva byty chráněného bydlení pro matky s dětmi. V druhé polovině roku nás Úřad městské části Praha 9 informoval o záměru demolice objektu, ve kterém působíme. Z tohoto důvodu jsme intenzivně sháněli nové prostory, což se díky vstřícnosti zastupitelstva MČ Praha 13 podařilo. V závěru roku jsme podepsali nájemní smlouvu na objekt Ovcí Hájek 2549 a zahájili přípravu k jeho rekonstrukci.

Program zajišťuje celkem 8 lidí (7,1 úvazku), z toho 4 muži a 4 ženy. Tým centra se skládá z psychoterapeutů, socioterapeutů a sociálních pracovníků. Na podzim jsme přijali socioterapeuta se zkušeností s prací v léčebných i nízkoprahových programech. Tým pracoval v roce 2003 ve stabilním složení.

VÝVOJ A ZMĚNY

Doléčovací centrum pracovalo v roce 2003 standardně a přijímalo do péče klienty z léčebných zařízení z celé ČR.

Ve struktuře služeb byla trvale zohledněna poptávka po doléčovacích službách pro matky s dětmi, zejména z TK Karlov. Doléčovací program pro matky s dětmi má již ustálenou podobu a je řešen v rámci samostatného projektu. Program chráněného bydlení má kapacitu 22 lůžek, z toho 6 lůžek pro matky s dětmi. V souvislosti s matkami a jejich dětmi je potěšitelné, že prvních několik matek řádně ukončilo program a zcela samostatně fungují v běžném životě – ukazuje se tak smysluplnost celého průřezového programu pro matky s dětmi, který zahrnuje několik zařízení SANANIM – TP, KC, DST, TKK a DC.

Velmi efektivní se jeví spolupráce institucemi – soudy, oddělení péče o dítě, sociální odbory, právní poradna při A.N.O., atd. V ambulantním programu dochází k větší individualizaci struktury péče tak, aby se programu mohli účastnit i ti klienti, kteří z časových a jiných důvodů nemohou docházet do programu v plném rozsahu a v pevně stanovených hodinách. Též citlivěji indikujeme nástup klienta do programu a věnujeme více času a pozornosti přednástupní přípravné fázi.

V roce 2003 jsme pravidelně spolupracovali s externím psychiatrem, MUDr. Votýpkovou. Hojně jsme využívali služeb Právní poradny A.N.O. kde naši klienti tvoří až 1/4 klientely a která na naše doporučení poměrně často intervenuje v právních záležitostech klientů. V chráněné keramické dílně pokračuje ve spolupráci s ÚP Praha 3 a Praha 9 program chráněného pracovního místa (výroba vonných svíček a dalšího zboží – do jejich prodeje se pak formou DPP zapojují i další klienti). Chráněná dílna též slouží jako nabídka pro volnou tvorbu klientů a v rámci socioterapeutických klubů 1x měsíčně. Dílnu využívají jako součást arteterapie i klienti Denního stacionáře SANANIM.

Divadelní soubor klientů Doléčovacího centra realizoval úspěšné benefiční divadelní představení v kině Aero a výstavu autorských fotografií našich klientů „Children of Evolution“. V klubu Rock Café proběhla výstava výtvarných prací klientů „Art Brut“. Klientský fotbalový tým FC SANANIM uzavřel další sezónu Pražské ligy malé kopané.

Pro klienty a exklienty jsme v červnu zorganizovali pravidelný (již sedmý) výroční klub, jehož se zúčastnilo cca 150 osob, v prosinci pak vánoční klub s účastí cca 70 osob. U příležitosti výročního klubu jsme předali certifikát o řádném absolvování doléčovacího programu v celém rozsahu dvaceti pěti klientům. Obě slavnostní akce jsme též využili ke sběru katamnestických dotazníků.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ / INTERPRETACE STATISTIK

Průběžně jsou sledována statistická data, vycházející ze záznamů „denní knihy“, která vyhodnocujeme čtvrtletně. V rámci sledování efektivity probíhá dlouhodobý sběr katamnestických údajů u klientů, kteří prošli programem.

Doléčovací centrum se zúčastnilo pilotního akreditačního řízení v rámci standardů MZ, ve kterém uspělo velmi dobře a připravuje se na akreditační řízení, plánované na rok 2004. Efektivita programu v kvalitativním smyslu je též průběžně hodnocena na poradách s odborným ředitelem (Mgr. Aleš Kuda), poradách týmu a týmové supervizi (supervizorem je MUDr. Stanislav Kudrle).

V roce 2003 jsme pracovali s 220 klienty (kromě dětí a dalších rodinných příslušníků). Zaznamenali jsme výrazný meziroční úbytek počtu prvních kontaktů se zařízením (88 oproti 136 v roce 2002), při nárůstu celkového objemu práce (počet výkonů a počet lůžekodnů v chráněném bydlení). Uspokojivý je především výrazný nárůst retence klientů v programu – průměrný počet výkonů na jednoho klienta byl 24,2 oproti 20,1 v roce 2002. Zatímco poptávka po chráněném bydlení je ze strany klientů terapeutických komunit stálá a v závěru roku dokonce převýšila naši kapacitu, pokles jsme zaznamenali v zájmu o ambulantní doléčovací program.

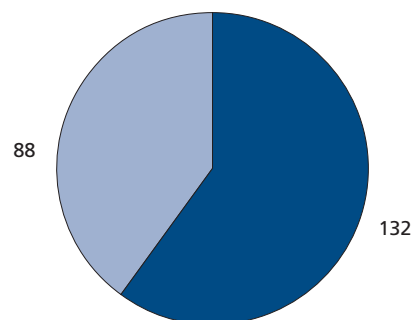
ÚKOLY PRO ROK 2004

Hlavním úkolem doléčovacího centra pro rok 2004 je přestěhování celého centra do nově pronajatých prostor v Praze 13, a to při zachování kontinuity provozu, udržení kapacity a kvality služeb. V roce 2004 chceme zajistit nástup do doléčovacího programu dostatečnému počtu klientů, abychom vyrovnali pokles prvních kontaktů a přiblížili se tak počtu nově přijatých klientů z posledních let. Dále je třeba připravit rozšíření projektu podpory zaměstnanosti klientů – vytvořit podmínky pro vznik dalších chráněných pracovních míst pro naše klienty. S odborným ředitelem SANANIMu pro léčbu a doléčování chceme vytvořit strategii výzkumů pro další období a připravit k vydání publikaci o tématických skupinách prevence relapsu.

Klienti Doléčovacího centra v roce 2003

průměrný počet dní klienta v kontaktu	222,9
průměrný věk klienta	25,6
Počet výkonů na jednoho klienta	24,2

Klienti v péči v roce 2003

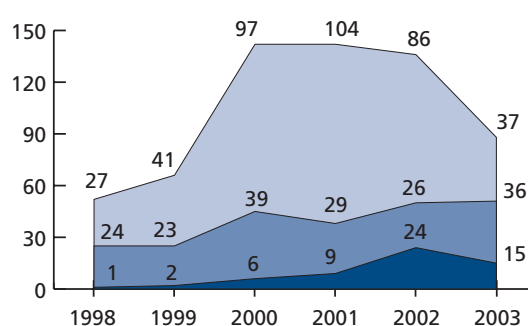

■ přešli z roku 2002 ■ nově přijatí

Výkony Doléčovacího centra v roce 2003

Individuální terapie/ poradenství	1196
Rodinné/ partnerské poradenství	44
Sociální práce	468
Skupinový doléčovací program	1765
Volnočasové aktivity	558
Rodičovská skupina	179
Krizová intervence	80
Ostatní kontakt	1043
Celkem	5333

Primární droga u nově přijatých – meziroční srovnání

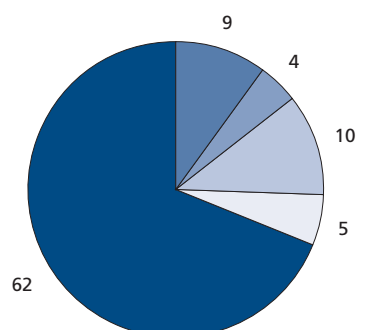

■ ostatní ■ pervitin ■ heroin

Odkud v roce 2003 klienti přišli do programu Doléčovacího centra

Léčba	2003
bez léčby	2
Psychiatrická léčebna	23
Terapeutická komunita	50
Denní stacionář	7
Doléčovací centrum	2
Výkon trestu bez léčby	2
Výkon trestu s léčbou	2
Celkem	88

Zaměstnanost klientů ve strukturovaném programu v roce 2003

■ pravidelné zaměstnání ■ brigády
 ■ denní studium ■ ostatní
 ■ MD

DROGOVÉ INFORMAČNÍ CENTRUM

Zařízení je zaměřeno zejména na shromažďování, zpracovávání a distribuci seriózních informací týkajících se drogové problematiky. Šířením objektivních a kvalitních informací DIC přispívá nejen ke zlepšení systému péče o drogově závislé, ale i k objektivnímu pohledu na drogy a jejich závislosti mezi veřejností.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Drogové informační centrum (DIC) používá prostředky a technologie, jejichž prostřednictvím se snaží naplňovat definované cíle: Internetový portál www.sananim.cz nabízí internetové stránky Drogový informační server www.sananim.cz/dis, Drogovou poradnu www.drogovaporadna.cz. Nejmladší internetovou službou je stránka specializující se na primární prevenci www.odrogach.cz. Kromě internetových služeb nabízíme rovněž odbornou knihovnu. S činností DIC také úzce souvisí propagace služeb o. s. SANANIM, která je další aktivitou. Kromě uvedených činností DIC koordinuje vzdělávací akce SANANIMu, podílí se na organizaci odborných konferencí a zodpovědné za činnosti v oblasti public relations.

OBSAH A PRŮBĚH PROJEKTU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

V roce 2003 se podařilo rozšířit prostory DIC přesunutím kanceláří do bývalých prostor Terénních programů SANANIM a díky finalizaci nových webových stránek www.drogovaporadna.cz došlo k optimalizaci systému odpovídání. Rovněž byla zabezpečena stabilizace týmu odborníků zřízením funkce koordinátora poradny. Program zajišťují celkem 4 zaměstnanci (vedoucí zařízení, pracovník zodpovědný za knihovnu, koordinátor Drogové poradny a správce webových stránek).

VÝVOJ A ZMĚNY

V oblasti služeb poskytovaných na internetu se podařilo stabilizovat kvalitu poskytovaných služeb a rozšířit jejich rozsah. Drogový informační server poskytoval v roce 2003 více informací než v letech předchozích a využití jeho nové služby DRÁK (elektronické pravidelné zasílání drogových aktualit) v průběhu celého roku opět průběžně narůstalo. Došlo zejména k rapidnímu nárůstu návštěvnosti internetových stránek na portálu www.sananim.cz.

Drogová poradna je navštěvována již stabilním počtem klientů. Denně jsme průměrně zodpověděli přibližně 5 dotazů. Počet dotazů tedy oproti loňskému roku klesl, avšak návštěvnost je stabilní a obdobná, proto snížení dotazů přičítáme zejména možnosti fulltextového vyhledávání v již zodpovězených dotazech a v neposlední řadě možnost informování se v rámci dalších zdrojů. V roce 2003 byl rovněž vytvořen nový software včetně redakčního systému, což znamenalo výrazné zlevnění technické administrace provozu.

Odborná knihovna byla obohacena o mnoho nových titulů a také stoupla její návštěvnost a zájem o informace.

V roce 2003 začala příprava nového internetového projektu primární prevence www.odrogach.cz. Tento projekt je zaměřen na shromažďování a uveřejňování veškerých seriózních a kvalitních informací zaměřených na primární prevenci. Jeho součástí je také on-line výukový primárně preventivní program pro školy.

Drogové informační centrum se věnovalo také dalším aktivitám. Jedná se například o přípravu výroční zprávy sdružení, přípravu a výrobu prezentačních materiálů sdružení, vydávání pravidelných tiskových zpráv (s cílem prezentovat především zajímavé události či nové poznatky týkající se oblasti drog a léčby závislosti). Jako již v předchozích letech DIC organizačně zabezpečuje aktivity spojené s Cenou Jaroslava Skály, kterou vyhlášíme společně se SNN ČLS JEP. Centrum se také podílelo na přípravě různých vzdělávacích akcí, zejména na přípravě kurzu pracovníků terapeutických komunit, financovaném Evropskou unií, programem Phare. V rámci PR a propagace bychom rádi uvedli úspěšnou outdoorovou kampaň SANANIM ve spolupráci s reklamní agenturou Kaspen a dvouměsíční rozhlasovou kampaň za milé podpory Českého rozhlasu.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A INTERPRETACE STATISTIK

Počet návštěvníků internetových stránek přes www.sananim.cz se v roce 2003 zvýšil (téměř o 80% oproti roku 2002) a stejně tak se zvýšil i počet materiálů uveřejněných na drogovém informačním serveru (přes 20% více nových příspěvků). O službu DRAK, byl také poměrně velký zájem – tuto službu užívá přes 1000 návštěvníků Drogového informačního serveru.

O služby Drogové poradny je mezi veřejností velký zájem a ve srovnání s ostatními obdobnými nabízenými službami je zřejmý její celorepublikový dosah. Zvýšil se rovněž počet materiálů v knihovně tak i zájem o její služby oproti roku 2002. U informací poskytovaných telefonem či elektronicky došlo také k mírnému nárůstu.

ÚKOLY PRO ROK 2004

Pro rok 2004 vidíme jako klíčové především tyto aktivity, plnou spolupráci v rámci fundraisingových aktivit SANANIMu, udržení a rozvoj nové verze Drogové poradny, rozšíření týmu odborníků, kteří odpovídají na dotazy v drogové poradně. Rovněž chceme plně dokončit software pro Drogový informační server včetně služby DRAK, dále spolupracovat v rámci primární prevence a vzdělávání a ještě více rozšířit aktivity týkající se propagace služeb sdružení a PR.

Druhy a počty služeb, meziroční srovnání

Druh služby	2000	2001	2002	2003
Návštěvnost internet. stránek www.sananim.cz	11.094	78.840	105.624	194.793
Počet dotazů v Drogové poradně www.drogovaporadna.cz	-	1.006	2.016	1.629
Uživatelé služby DRAK	-	-	888	1.089
Počet uveřejněných nových článků na DIS	145	980	949	1.194
Počet titulů v knihovně	900	1.400	1.690	1.843
Počet výpůjček/konzultací	245	200	141	156
Poskytování informací telefonem/e-mailem	-	400	252	297

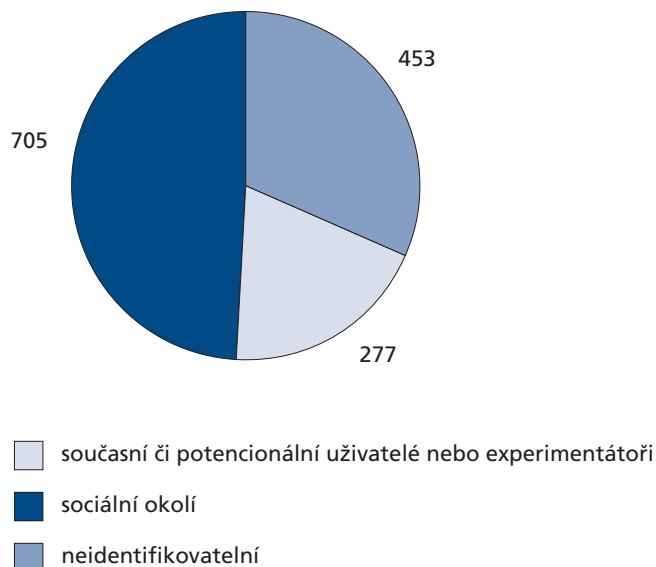
Struktura uživatelů služeb Drogové poradny – meziroční srovnání

Rok	Dotazy od současných nebo potenciálních uživatelů nebo experimentátorů	Dotazy od sociálního okolí	Neidentifikovatelní
2001	464	265	277
2002	901	410	705
2003	686	490	453
Celkem	1.365	675	982

Struktura dotazů Drogové poradny podle žádosti klienta za rok 2003

Typ dotazu v roce 2003	Počet dotazů
Potřebuji pomoc	351
Chci pomoci jinému	280
Info o drogách	430
Info o ostatních závislostech (gambling apod)	28
Legislativa	43
Info o zdravotních problémech	163
Reakce na odpověď bez další otázky	64
Diskuzní příspěvek	25
Zájem o práci	11
Ostatní	128
Info o nemocech	61
Informace farmaka	86
Rizika při užívání	122
Kritika	13
Pochvala, poděkování	43
Testování	138
Léčba	162
Dotazů celkem	1629

Struktura uživatelů služeb Drogové poradny v roce 2003

PRÁCE S KLIENTY VE VÝKONU VAZBY, VÝKONU TRESTU

OBSAH A PRŮBĚH PROJEKTU V ROCE 2003

Projekt „Práce s uživateli drog ve vazbě a výkonu trestu“ je realizován od roku 1998. Meziroční statistiky od roku 2001 ukazují, že tento samostatný program je nedílnou a zavedenou součástí nabídky služeb poskytovaných Kontaktním centrem.

VÝCHODISKA, CÍLE A PRINCIPY PROGRAMU

Cílem programu je prevence a léčba problémových uživatelů drog a drogově závislých osob, které jsou v konfliktu se zákonem s cílem motivovat klienty ke změně životního stylu. Zaměřuje se na prevenci kriminality, prevenci relapsu, prevenci šíření infekčních onemocnění v populaci s cílem zprostředkovat klientům kontakt na poskytované služby následné péče.

OBSAH A PRŮBĚH PROGRAMU V ROCE 2003

TECHNICKÉ, ORGANIZAČNÍ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

V lednu a únoru 2003 byla část práce realizována v prostorách Denního stacionáře SANANIM, neboť v Kontaktním centru probíhaly finální rekonstrukční práce. Od konce února 2003 probíhá jedna část programu opět v prostorách Kontaktního centra a druhá část přímo ve vazebních věznicích.

Pracovníci tohoto projektu úzce spolupracovali s týmem Kontaktního centra a podíleli se na jeho chodu. Tým kontaktního centra je s ohledem na strukturu poskytovaných služeb multidisciplinární. Jeho členy jsou: kontaktní pracovníci, sociální pracovníce, zdravotní sestra, provozní manager, lékař a vedoucí zařízení. Práce s uživateli drog ve vazbách je zajišťována a kontrolována odborným ředitelem pro harm reduction zařízení SANANIMu a zároveň je pod odborným dohledem vedoucího lékaře SANANIMu.

VÝVOJ A ZMĚNY PROGRAMU

Během celého roku 2003 probíhaly osobní kontakty s klienty ve Vazební věznici Ruzyně /VVR/, kdy pracovníci programu docházeli do věznice dvakrát měsíčně s nabídkou služeb programu. Při vytipování vhodných klientů do programu se prohloubila spolupráce s psychology a vychovateli poradny drogové prevence VVR.

Započatou spolupráci s Vazební věznicí Pankrác /VVP/ se nepodařilo více rozvinout, naopak jsme byli víceméně odmítnuti. Poradenské konzultace s obviněnými a odsouzenými ve VVP se v roce 2003 uskutečnily jen v malé míře a to se také odrazilo v poklesu počtu osob a osobních kontaktů v programu oproti roku 2002.

Nedílnou součástí programu je i doplňující korespondenční kontakt s klienty z VVP a VVR a především s klienty z ostatních věznic, kteří žádají o pomoc při zprostředkování léčby v průběhu výkonu trestu.

V roce 2003 bylo v programu celkem 97 osob, z toho 22 žen. Uskutečnilo se celkem 159 poradenských konzultací a proběhlo 274 písemných kontaktů.

Úspěšně se zintenzivňuje spolupráce Kontaktního centra s pracovníky Probační a mediační služby ČR (PMS) a se sociálními kurátory a stále tak narůstá objem spolupráce KC s PMS v rámci případové práce s klienty v programu.

Pracovníci programu jsou členy pracovní skupiny „Klient v konfliktu se zákonem“ podpořenou v rámci projektu Phare 2001 – integrace znevýhodněných skupin do společnosti.

ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ/INTERPRETACE STATISTIK

Komplikací, s níž se potýkáme u řady našich klientů, je jejich poměrně složitá právní situace. Ta je často hlavní překážkou v plánování a posléze i v nastoupení léčby. Více než polovina klientů, kteří využijí služeb našeho projektu, přechází z výkonu vazby do výkonu trestu. Plánovaná léčba se tak odkládá o řadu měsíců, což ztěžuje hodnocení úspěšnosti a efektivity projektu, neboť je zapotřebí jej hodnotit v delším časovém intervalu.

V roce 2003 nastoupilo do léčby celkem osm klientů, z toho čtyři do zařízení v rámci o. s. SANANIM. Ostatní čtyři klienti podstoupili standardní ústavní léčbu. Dalšíh pět klientů, odsouzených k delšímu nepodmíněnému trestu, se na základě našich informací rozhodlo pro léčbu již v rámci výkonu trestu. Tito klienti nastoupili v průběhu roku 2003 na specializovanou oddělení zřízená při několika věznicích pro výkon trestu.

Zaznamenali jsme nárůst počtu případů spolupráce s pracovníky Probační a mediační služby v roce 2003. Zatímco v roce 2002 jsme spolupracovali v 17 případech, v roce 2003 to již bylo v 26 případech.

Omezené možnosti vstupu do VV Pankrác se promítly do nižšího počtu klientů, s nimiž jsme v roce 2003 pracovali. Zatímco v roce 2002 se jednalo o 25 klientů, v roce 2003 se tento počet snížil na 18 klientů. Tento pokles vyvažuje naše spolupráce s VV Ruzyně, kde jsme v roce 2003 byli v kontaktu s celkem 53 klienty.

ÚKOLY PRO ROK 2004

Zavedení samostatného programu pro klienty ve VVR. Zintenzivnění osobního poradenského kontaktu na alespoň jednu konzultaci týdně a rozšíření nabídky služeb programu o skupinové aktivity.

Celkový přehled kontaktovaných klientů ve VV a VT v roce 2003

Celkový počet	VV Pankrác		VV Ruzyně		Ostatní VV a VT		MUŽI	ŽENY
	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY		
Celkem kontaktovaných klientů	75	22	18	0	32	21	25	1
Klienti z r. 2002	18	5	4	0	6	5	8	0
Nově navázaní klienti	57	17	14	0	26	16	17	1
Klienti – JKP ¹	24	5	7	0	10	5	7	0
Klienti – JKO ²	22	5	7	0	15	4	0	1
Klienti – OKP ³	35	7	12	0	7	6	16	1
Klienti – OKO ⁴	17	17	1	0	16	17	0	0
JKO doplňující OKP	6	1	5	0	1	0	0	1
JKP doplňující OKO	5	5	0	0	5	5	0	0
Zprostředkování léčby plánované	6	6	1	0	3	6	2	0
Z toho uskutečněno léčeb	6	2	4	0	0	2	2	0
Spolupráce s PMS	16	10	8	0	6	10	2	0
Informace o možnostech léčby ve VTOS ⁵	4	6	0	0	4	6	0	0
Účast na soudním líčení	2	2	1	0	0	2	1	0

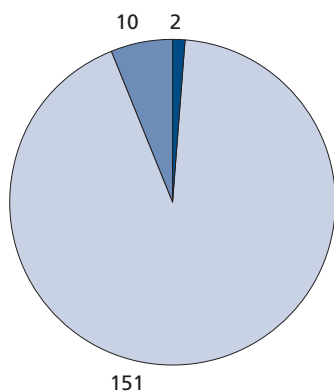
¹ Jednorázový písemný kontakt, ² Jednorázový osobní kontakt, ³ Opakovaný písemný kontakt, ⁴ Opakovaný osobní kontakt

⁵ Informace o možnostech léčby v rámci výkonu trestu odnětí svobody

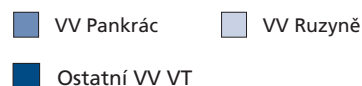
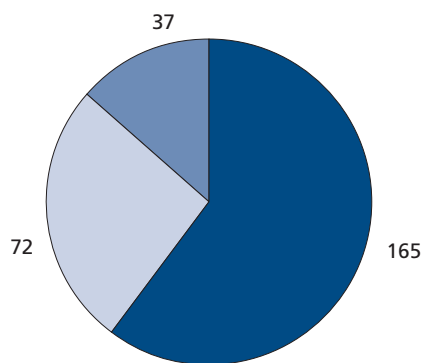
Počet kontaktů ve VV a VT za rok 2003

Věznice	Počet kontaktů			
	osobní		písemný	
	muži	ženy	muži	ženy
VV Pankrác	10	0	37	0
VV Ruzyně	75	76	40	32
Ostatní VV a VT	1	1	160	5
Celkem	86	77	237	37
Celkem kontaktů	163		274	

Osobní kontakty

Písemné kontakty

ZDRAVOTNICKÉ ZAŘÍZENÍ SANANIM

Nestátní zdravotnické zařízení SANANIM (dále ZZ SANANIM) sdružuje od r. 1998 Denní stacionář (DST), Kontaktní centrum (KC) a Doléčovací centrum (DOC). V r. 2003 k těmto třem přibýlo čtvrté pracoviště – Centrum ambulantní detoxifikace a substituce (CADAS). ZZ SANANIM netvoří samostatnou organizační jednotku, ale odborný úsek, v němž za jednotlivá pracoviště dle organizačního řádu SANANIMu zodpovídají jejich vedoucí a odborní ředitelé. Garantem odbornosti zdravotní péče je odborný zástupce nestátního zdravotnického zařízení (vrchní lékař, od r. 2001 odborný ředitel pro zdravotní péči). Odborné vedení se soustřeďuje zejména na kvalitu odborné práce s klienty, její řádnou dokumentaci a vykazování, hygienické aspekty a vzdělávání personálu.

PÉČE POSKYTOVANÁ ZZ SANANIM

ZZ v rámci své základní odbornosti poskytuje ambulantní psychiatrickou a psychoterapeutickou péči osobám s diagnózou „škodlivé užívání návykových látek“ a „závislost na návykových látkách“ s vymezením pro nealkoholové drogy. Zdravotní péče je poskytována v následujícím rozsahu:

- odborné psychiatrické vyšetření komplexní, kontrolní a cílené
- psychoterapie individuální, skupinová, rodinná a komunitní
- krizová intervence
- sociální šetření
- péče denního psychoterapeutického stacionáře.

Mimo výše uvedenou péči je zejména v KC poskytována základní, poskytována základní lékařská a ošetrovatelská péče o somatická onemocnění, což má význam především pro klientelu, která obvykle ve zdravotnických službách ošetření nevyhledává.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

K závěru r. 2002 pracovali v ZZ SANANIM 2 lékaři, 4 psychologové, 3 sociální pracovníci, 1 pedagog, 2 SZP.

KLIENTI A SPEKTRUM UŽÍVANÝCH DROG

Hlavními užívanými drogami v naší klientele jsou opiáty a stimulantia. Mezi opiáty je to především heroin, ale také hydrocodon – „braun“ a nejnověji nelegálně získávaný buprenorfin – Subutex, který ve skupině opiátů zaujímá až 30%. Stimulační drogy jsou výhradně zastoupeny pervitinem, výskyt kokainu nebyl již po léta zaznamenán.

Vzájemný poměr opiátů a pervitinu se v období 1999-2001 ustálil na 3:1 ve prospěch opiátů, r. 2002 však došlo k překvapivému zvratu a vzájemný poměr činil téměř 1:1. Tento poměr se v podstatě udržel i v r. 2003, i když opiáty dále mírně poklesly. Zaznamenáváme zde rozdíl oproti údajům z celého SANANIM (tj. nejen ze ZZ SANANIM), kde opiáty v r. 2003 opět vystoupily na 62% a poměr je 2:1.

Zastoupení cannabisu od r. 2000 trvale klesá, rok 2003 přinesl další pokles (pokud tito klienti vůbec přicházejí, jde obvykle o psychické komplikace). Ostatní drogy se vyskytují okrajově u polymorfních uživatelů. U 11 případů jsme zaznamenali jako dominující drogu alkohol, což je jistě novinka, která však odpovídá otevřené koncepci i potřebám klientely.

Podíl injekčních uživatelů se do r. 2000 trvale zvyšoval, v r. 2001 však poprvé poklesl na 86,5% oproti 97% v r. 2000 a dále se snižuje (v r. 2002 80,4%, v r. 2003 78%).

Poměr muži/ženy byl v r. 2000 46:54%, od té doby však podíl ženské klientely významně poklesl (v r. 2001 66:34%, v r. 2002 70:30%, v r. 2003 62:38%).

Podíl klientů s evidovanými somatickými a psychickými komplikacemi stále narůstá (rok 2000 – 20,5%, rok 2001 – 28,3%, rok 2002 – 34,5, rok 2003 – 42%). Mezi somatickými komplikacemi převažují hepatitidy B a C, z psychických komplikací jsou nejčastější toxické psychózy, deprese a úzkostné stavy. V DST podíl psychických komplikací trvale přesahuje 50%, obdobný profil klientely naznačuje v r. 2003 CADAS. SANANIM se na náročnou léčbu klientů s duálními diagnózami a somatickými komplikacemi již řadu let programově zaměřuje jako jeden z mála poskytovatelů péče v ČR.

SPEKTRUM POSKYTOVANÉ PÉČE

ZZ SANANIM poskytovalo v posledních letech stále větší počet výkonů stále většímu počtu klientů. Trvale rostl počet výkonů skupinové a individuální práce. Rok 2003 se od tohoto trendu poněkud odlišuje. Lze říci, že poskytujeme většímu počtu klientů více individuální práce a sociální intervence, ale o něco méně skupinových výkonů než v předchozích letech. Důraz na individuální práci a sociální intervenci je ovšem při stále komplikovanější klientele nezbytný. Naproti tomu podíl práce s rodinou se postupně snižuje, což pokládáme za neuspokojivé. Průměrný počet výkonů na 1 klienta sice opakovaně uvádíme, nemá však žádnou výpovědní hodnotu, protože shrnuje údaje jak krátkodobých intervencí, tak z dlouhodobých léčebných a doléčovacích programů (kde je intenzita péče a schopnost udržet klienta vynikající).

ZHODNOCENÍ, ZÁVĚRY A VÝHLEDY

Statut zdravotnického zařízení je pro klienty jistou garancí kvality, pro organizaci nezanedbatelnou právní ochranou a pro odbornou veřejnost faktorem usnadňujícím komunikaci a spolupráci ve prospěch klientů.

Profesionalita poskytované péče i její dokumentování má stabilně dobrou úroveň. Zlepšila se rovněž komunikace na zdravotnické úrovni směrem navenek. Zkvalitňuje se vnitřní vzdělávání pracovníků: v r. 2003 byly zavedeny 1x za 3 měsíce „klinické dny“ a 1x za 2 měsíce případové semináře formou bálintovských skupin. Všechny složky ZZ SANANIM úspěšně prošly koncem r. 2002 modelovou akreditací a připravují se na celostátní certifikaci odborné způsobilosti. Významným krokem v r. 2003 bylo vytvoření nového pracoviště CADAS, které poskytuje specializovanou lékařskou ambulantní péči především klientele závislé na opioidech. Péče zahrnuje i farmakoterapii včetně preskribce buprenorfinu (Subutex) v substitučních i detoxifikačních schématech. Poptávka po této službě je značně vysoká a nově otevřené centrum hraje důležitou úlohu v celopražském systému péče o uživatele drog.

Služby poskytované ZZ SANANIM jsou zdravotní péčí podle zákona č. 48/1997 o veřejném zdravotním pojištění, na niž má pojištěnec zákonný nárok. V úsilí navázat smlouvy s VZP a ostatními pojišťovnami jsme však v předchozích letech byli neúspěšní. V r. 2003 jsme se 2 x přihlásili do výběrového řízení na smlouvu s VZP, poprvé opět neúspěšně, což vedlo představitele hl. m. Prahy i odborné obce k otevřenému vystoupení na naší podporu. Ve druhém výběrovém řízení jsme konečně po pěti letech zaznamenali úspěch a vstoupili do okruhu smluvních partnerů VZP s ambulantní psychiatrickou péčí. Smlouva týká pracoviště CADAS a po vyřešení administrativních náležitostí bude uzavřena v r. 2004. I když se zatím nepodařilo uzavřít smlouvu na péči denního psychoterapeutického stacionáře, je stávající smlouva s VZP pro nás důležitým mezníkem, protože otevírá možnost předepisovat potřebné léky a indikovat vyšetření v somatických a zejména v psychiatrických indikacích, jejichž počet přitom v naší pražské klientele trvale a výrazně narůstá.

Uzavření smlouvy s VZP a rozběh poskytování péče hrazené zdravotním pojištěním je prioritou ZZ SANANIM na rok 2004. Budeme dále usilovat o rozšíření smlouvy na ostatní zdravotní pojišťovny a na hrazení péče denního stacionáře.

Rozsah a struktura poskytované péče ZZ SANANIM – vývoj 1998-2002 (počty výkonů a klientů)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Skupinová terapie	1232	3019	4192	4739	4598	4257
Individuální práce	1268	1760	2823	4404	2871	3109
Sociální intervence	181	62	260	1365	690	789
Práce s rodinou	616	505	467	662	512	533
Somatická péče	326	871	1045	976	981	1095
Celkem	3623	6217	8787	12146	9652	9778
Počet klientů	465	590	523	1503	1251	1503
Průměr výkonů na 1 klienta	7,6	10,5	11,2	8,1	7,7	6,5

Klienti a drogy v ZZ SANANIM, 2003

	Muži	Ženy	Celkem
Opiáty	400	275	675
Cannabis	13	9	22
Pervitin	481	261	742
Jiné a kombinace	50	19	69
Celkem	944	564	1508

Rozsah a struktura poskytované péče ZZ SANANIM (počty výkonů a klientů)

Počet výkonů	
Skupinová terapie	4252
Individuální práce	3109
Sociální intervence	789
Práce s rodinou	533
Somatická péče	1095
Celkem	9778
Počet klientů	1503
Průměr výkonů na 1 klienta	6,5

OSTATNÍ AKTIVITY SDRUŽENÍ V ROCE 2003

ZAHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

SANANIM se i v roce 2003 aktivně podílel na různých mezinárodních aktivitách, nicméně naše aktivity se významně soustředili na práci v rámci evropských odborných sítí a projektů. Za významné lze jistě považovat např. pozvání ke spolupráci s UN (UNODC – účast na projektu „Ženy – uživatelky drog“) a aktivní účast na významných evropských konferencích např. o podobě budoucí evropské drogové politiky – High level conference „Towards an Effective Policy on Drugs“, Athens(G), 6–8.March 2003.

Nicméně z pohledu poskytovatele služeb však pro nás byla velmi důležitá zejména možnost účasti na mezinárodních odborných konferencích, seminářích (viz níže) a pracovních setkáních v rámci např. IHRD, CEEC-HRN, EFTC a ENDSP; dále FESAT, PREVNET; a dále možnost aktivní spolupráce s řadou renomovaných evropských organizací a agentur, jako je např. Trimbos (překlad metodiky školní prevence a příprava projektu na rozvoj kvality služeb), EATI (účast v projektu „Vzdělávání v adiktologii na lékařských fakultách v EU“), a dále DrugScope, Cranstoun Drug Services, Euro-Methwork, atd.

V roce 2002 se sdružení v konsorciu evropských organizací zúčastnilo několika výběrových řízení na projekty v oblasti drog a mezinárodní spolupráce vyhlášených EU Programem PHARE. Tři z těchto projektů evropských sítí (zaměřených na oblast vězeňství, mobilních uživatelů drog) uspěly a sdružení se tak v roce 2003 a 2004 podílí na jejich realizaci společně s CEE ENDSP, AC Company/AMOC a Sastipien. (CEE-ENDSP – rozvoj služeb ve vězeních; FSGG / Sastipien – rozvoj spolupráce, síťování a služeb pro Romy; AC Company – zmapování a spolupráce v oblasti „mobilních“ uživatelů)

OPEN SOCIETY FUND

I v roce 2003 pokračovala již tradiční spolupráce s Open Society Fund, který několik let podporoval naše programy zaměřené na snižování rizik. V tomto roce pokračoval projekt zaměřený na rozšíření působnosti terénních programů na populaci romských uživatelů a získali jsme také prostředky na realizaci projektu zaměřeného na pomoc Afganistanu, nicméně jeho realizace proběhne až v roce 2004. Zaměstnanci nízkoprahových zařízení se zúčastnili několika vzdělávacích seminářů – např. Advocacy Training, pořádaného v Krakově (PL). Pro IHRD / CEE HRN jsme také sbírali informace pro zpracování interaktivní mapy a databáze poskytovatelů služeb v ČR resp. zemí střední a východní Evropy.

PHARE TWINNING

V národním projektu realizovaném RV KPP a rakouským partnerem se sdružení a jeho jednotliví vedoucí pracovníci podíleli na managementu a evaluaci (steering comitee) a jako odborníci v řadě pracovních skupin.

VYBRANÉ ZAHRANIČNÍ KONFERENCE A STÁŽE

I v letošním roce se pracovníci sdružení zúčastnili několika významných mezinárodních akcí, konferencí a seminářů. Za všechny jmenujme alespoň následující:

- European Working Seminar on „User Groups within prison – An untapped resource?“ Brussels, 13-15 February 2003
- Seminar on the „Reduction of the negative consequences of drug use in prison“, Rome, 22-24 May 2003, Four Points Hotel
- Mezinárodní konference „Beyond Borders“, Verein Dialog, Vídeň
- First Conference of the FESAT Associated Services, Milan, 4-5 April 2003
- CEE Conference on Drugs & Infection Services in Prison, „Dealing with Drug Use in Prison: Reviewing the European Experience and Sharing Good Practice“, Popowo, 18-20 Sept. 2003
- 2nd Prevnet Conference of Telematics in Addiction Prevention, Dublin, 23-25.10.2003, Killashee Country House Hotel, Naas, Co. Kildare, Ireland
- Seminar „Health promotion and the Roma community: an approach to drug dependencies“, Madrid, 28 and 29 November 2003; a další pracovní semináře a konference organizované v rámci již uvedených projektů EU

PUBLIC RELATIONS A MARKETING

Aktivity PR a marketing jsou pro sdružení klíčové a to především proto, aby široká veřejnost byla seznámena s nabídkou našich služeb a možnostech jejich využití. Dále jsou tyto aktivity důležité pro poskytovatele finančních prostředků, spolupracující organizace a samozřejmě i pro ostatní širokou veřejnost a zástupce státní správy. Z tohoto pohledu vyplývají formy a metody, které zahrnují využívání všech dostupných a finančně nenáročných způsobů propagace.

AKTIVITY PR

Velkým a zásadním zdrojem informací je internet. Proto je většina klíčových PR aktivit směřována tímto směrem. Kromě stránky informující o aktivitách SANANIMu, které sdružení prezentují směrem k široké veřejnosti, provozujeme v roce 2003 rekordně navštěvovaný Drogový informační server www.sananim.cz, velmi využívanou stránku internetového poradenství na www.drogovaporadna.cz a nově i server primární prevence na doméně www.odrogach.cz.

Většina vedoucích zaměstnanců SANANIM rovněž úzce spolupracuje s veřejnými médii - televizí, rozhlasem a tiskem. (Mladá fronta DNES, Lidové noviny, Radio 1, Český rozhlas, Česká televize, Nova, Rádio Svobodná Evropa atd.). Pracovníci drogového informačního centra rovněž pravidelně vydávají tiskové zprávy o aktivitách sdružení, či s důležitými poznatky v oblasti drogové problematiky.

V druhé polovině roku 2003 proběhla dvouměsíční rozhlasová kampaň, která díky podpoře ČRo významně zviditelnila služby o. s. SANANIM.

Ve spolupráci s reklamní agenturou Kaspem proběhla první outdoorová kampaň SANANIMu na rámečcích v pražském metru a v prostorech klubů a restauračních zařízení.

SANANIM se rovněž zviditelňuje prostřednictvím pořádání odborných a společensko kulturních akcí. Jako první v roce 2003 proběhla vernisáž výstavy obrazů klientů v pražském Rock Café. V polovině května 2003 se konala konference s názvem „Perspektivy Harm reduction v Praze“, která byla pořádána SANANIM ve spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy. Koncem května při příležitosti mezinárodní AT konference pořádal SANANIM ve spolupráci s Českou spořitelnou, a. s., již třetí slavnostní udělení Ceny Jaroslava Skály.

Další akcí byl (ve spolupráci s kinem AERO) slavnostní benefiční večer pro SANANIM s názvem MONSTRACKE!. V rámci této akce se představili klienti a přátelé Doléčovacího centra SANANIM divadelním představením EVOLUCE, poté následoval skvělý koncert kapely Laura a její tygři. Celou akci doprovázela výstava obrazů a fotografií volného uměleckého sdružení Kunsthaus DC. Velkou událostí v životě SANANIMu byl slavnostní křest programu „Léčba závislých matek s dětmi“. Tento ojedinělý léčebný program mohl být zahájen díky rekonstrukci budovy určené přímo pro léčbu matek s dětmi. Rovněž nesmíme zapomenout na účast našich klientů i zaměstnanců v sérii závodů „Kola pro život“ pořádaných ČS.

Na závěr zmiňme i spolupráci s Nadací Pomozte dětem kdy stejně jako v roce 2002 jsme v rámci pořádání kulturně společenských akcí SANANIM pomáhali s veřejnou sbírkou pro nadaci a umožnili veřejnosti přispět i na tuto aktivitu.

FUNDRAISINGOVÉ AKTIVITY – PROJEKT PHARE 2002 / NROS

Mezi PR a marketingové aktivity je nutné zmínit i nový projekt -zaměřený na rozvoj fundraisingu sdružení, který realizujeme díky grantu Nadace pro rozvoj občanské společnosti z rozpočtu Phare 2002. Přes dlouholetou snahu informovat širokou veřejnost o poskytovaných službách a problematice závislostí obecně a zviditelnit se svými aktivitami v povědomí možných donorů jakožto skutečně potřebná a pomáhající součást společnosti, tyto aktivity nedosahují výsledků které bychom si přáli. Tím je také limitována snaha o získávání finančních i věcných prostředků, na které již nestačí finanční prostředky z dotací či dlouholeté spolupráce s některými nadacemi a několika nestátními subjekty.

Prioritou v této oblasti je tedy cílená a strukturovaná činnost věnovaná fundraisingovým aktivitám zaměřeným na významné ziskové firmy a podniky, drobné dárcy a nadace přímo spolupracující s velkými podniky. Dále pak snaha zefektivnit kontakt s potenciálními donory jak v rámci pořádaných akcí, tak osobních intervencí s cílem zvýšit jejich zájem o podporu sdružení, jednoznačně ukázat naše priority a potřeby a zároveň získat informace o jejich požadavcích a okruhu v kterém je pro tyto subjekty přijatelné spolupracovat a podporovat neziskový sektor.

V roce 2003 se v rámci tohoto projektu výrazně zlepšila informovanost sdružení o okruhu vhodných nových donorů. V závislosti s oslovováním nových dárců a současně udržováním styku se stávajícími podporovateli sdružení započaly práce na nově připravovaných PR materiálech. Dále se blíže provázala spolupráce s organizací ICN, která vydává měsíčník Grantis a pořádá řadu vzdělávacích programů, kterých jsme se účastnili.

SANANIM'S CHARITY SHOP

K dalším aktivitám, úzce spojeným zejména s fundraisingem našeho sdružení patří provoz chráněné keramické dílny, ve které vyrábějí klienti vonné svíčky a drobnou užitnou keramiku. Projekt, SANANIM'S CHARITY SHOP je realizován ve spolupráci s TK Karlov a Doléčovacím centrem a je zajišťován manažerem, dvěma pracovníky keramické dílny a řadou dobrovolníků.

Projekt nejen získává sdružení vlastní finanční zdroje ale zároveň poskytuje chráněná pracovní místa a výrazně přispívá ke zviditelnění organizace. Vlastní prodej výrobků je uskutečňován jednak prostřednictvím několika obchůdků a galerií na základě komisního prodeje, a dále pak také účastí na různých akcích, na kterých jsou výrobky prodávány většinou přímo manažerem Charity shopu za pomoci brigádníků z řad klientů. Některé z nich jsou směřovány více komerčně - například prosincový vánoční prodej v obchodním domě Kotva. Jiné jsou více zaměřeny na zviditelnění SANANIMu či prevenci a osvětu (Mezinárodní veletrh pro rehabilitaci, protetiku a zdraví „Rehaprotex“, hudební festivaly - např. Mezi ploty a Sázavafest, Mezinárodní den proti drogám apod. K dalším aktivitám patří účast na různých benefičních akcích, na které jsme zváni. Velmi úspěšná byla např. účast na koncertech Stamicova kvarteta v Lichtenštejnském paláci.

K neefektivnějším aktivitám Charity shopu patří oslovování firem, kterým jsou naše výrobky nabízeny především jako vánoční dárky pro zaměstnance či firemní klienty.

PRIMÁRNÍ PREVENCE; KONZULTACE A STÁŽE

Nejen z našich zkušeností vyplývá, že neexistuje jednoduchý úspěšný preventivní model. Aby prevence byla efektivní, musí být komplexní, a tedy i cílená. Nicméně poslední světové vědecké výsledky ukazují, že existující ověřené programy jsou úspěšné pouze z 5-20%. Za klíčové aktivity považujeme výcvik pedagogů, přednášky a příručky pro rodiče, vydávání metodických materiálů pro pedagogy a informovanost široké odborné i laické veřejnosti. V roce 2003 se zaměstnanci sdružení účastnili několika přednášek, besed a protidrogových programů na základních, středních a učňovských školách, např. v Praze 9, 5, 7, 12.

Za klíčový příspěvek sdružení k prevenci užívání a zneužívání drog však lze považovat zejména aktivity realizované v rámci on-line poradny – www.drogovaporadna.cz, opakovaná vydání informativní brožury pro rodiče „9 rad jak ušetřit“ a zejména pak novou iniciativu – projekt Internetová primární prevence, který byl v průběhu roku 2003 připravován a je umístěn na doméně www.odrogach.cz. Tento projekt vychází ze skutečnosti, že doposud nebyl k dispozici žádný internetový kvalitní zdroj informací zaměřených na primární prevenci. Stránky jsou určeny třem cílovým skupinám: pedagogům, rodičům a teenagerům. Každá z těchto skupin má na stránce vyčleněný samostatný portál. V jednotlivých portálech jsou jednak statické informace (například konkrétní návody, příklady z praxe, zahraniční zkušenosti a mnoho dalších), ankety, aktuality, databáze kontaktů, také zábavné a vzdělávací testy pro všechny cílové skupiny. Významnou část internetové stránky tvoří interaktivní výukový program pro školy. Tento program zahrnuje komplexní informace v rámci textové části, skupinové testy pro různé věkové kategorie žáků a celý program je doplněn chatem s odborníkem. V průběhu realizace výukového programu má pedagog k dispozici „na druhé straně internetového připojení“ odborníka, se kterým může konzultovat veškeré vzniklé situace aj. Celý výukový program, který navazuje na aktivitu MŠMT „Internet do škol“, je k dispozici všem školám, které disponují příslušným technickým vybavením.

Konzultační činnost pro pedagogy – po celý rok se mohli pedagogové – především z Prahy 7 a 9 – obracet na zaměstnance Kontaktního centra, Denního stacionáře a Doléčovacího centra, aby konzultovali otázky drogové problematiky a účastnili jsme se vzdělávání školních metodiků primární prevence ze ZŠ a SŠ na Praze 6 a Praze 7. Tato možnost však nebyla příliš využívána, na rozdíl od poradenských služeb nabízených pedagogům prostřednictvím internetové on-line poradny.

Stáže – již tradiční aktivitou je nabídka stáží v jednotlivých zařízeních sdružení. Nejčastější skupinou využívající tuto možnost jsou studenti (převážně filosofických a pedagogických fakult a vyšších odborných škol), kolegové z jiných zařízení a koordinátoři okresních úřadů a magistrátních měst.

VZDĚLÁVÁNÍ

Pokračujeme v realizaci koncepce vzdělávání SANANIM, která byla vypracována a přijata v r. 2002. Jejimi principy jsou kontinuita a vzestupnost vzdělávání: tj. zajistit základní znalosti a dovednosti pro výkon konkrétní práce a podpořit další odborný růst. Cílem je zajistit kvalitní péči o klienty a poskytnout pracovníkům perspektivu odborného vývoje, který by měl být doprovázen i finanční motivací. Koncepce zahrnuje:

VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ SANANIMu

Individuální vzdělávací plány

Vedoucí zařízení sestavuje s každým pracovníkem individuální vzdělávací plán s ohledem na jeho vlastní odborný rozvoj a přínos pro tým i organizaci. Naplnění a revize vzdělávacího plánu mají být s pracovníky periodicky rozebírány.

Vnitřní vzdělávání

- úvodní kurz pro nové zaměstnance: SANANIM organizuje pro nové zaměstnance kurz se základními informacemi o organizaci, jednotlivých zařízeních, zásadách a hlavních metodách práce s klienty a práce v týmu.
- kurzy pro jednotlivé typy služeb: v r. 2003 probíhal kurz pro týmy terapeutických komunit. Tyto kurzy jsou specificky zaměřené na náplň práce konkrétních zařízení a dosažení/sjednocení základních znalostí a dovedností.
- „lunche“ – mají již několikaletou tradici, konají se pravidelně 1 x měsíčně jako odborné semináře na aktuální téma. Jsou doporučeny všem pracovníkům SANANIM a otevřené odborné veřejnosti.
- supervize: je nedílnou součástí vzdělávání pracovníků sdružení a účast na ní je povinná. Vnitřní supervizi v jednotlivých zařízeních zajišťují jejich vedoucí a odborní ředitelé. SANANIM organizuje pro všechny týmy vnější supervizi prováděnou externími odborníky.
- případové semináře (formou bálintovských skupin) a „klinické dny“ byly novými aktivitami vnitřního vzdělávání v r. 2003.

Do vnitřního vzdělávání patří i porady týmů jednotlivých zařízení, týmové konference, přednášky či workshopy s externími odborníky pro jednotlivé týmy podle jejich potřeb a stáže pracovníků v jiných zařízeních.

Vnější vzdělávání podporované sdružením

SANANIM podporuje své pracovníky ve vysokoškolském studiu, postgraduální specializaci a v absolvování systematického dlouhodobého psychoterapeutického výcviku v akreditovaných institutech. Totéž platí o účasti v pozici lektora či vedoucího výcviku. Podporuje také účast svých pracovníků na seminářích a konferencích České společnosti pro návykové nemoci a na dalších odborně souvisejících akcích včetně mezinárodních.

VNĚJŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ; VZDĚLÁVÁNÍ ODBORNÉ VEŘEJNOSTI

SANANIM se přímo nebo jako členská organizace A.N.O. podílí na pořádání dlouhodobých kurzů ve spolupráci se státními vzdělávacími institucemi (např. IPVZ). Doporučuje a finančně podporuje účast svých zaměstnanců na těchto kurzech. Kurzy jsou u konkrétního pracovníka součástí individuálního vzdělávacího plánu a v tomto rámci jsou sledovány. V roce 2003 byl zvláště úspěšný jednosemestrový kurz „Drogové poradenství“ (podpořeno grantem PHARE-NROS). Kurz byl ukončen zkouškami a udělením osvědčení IPVZ. Jeho volnou součástí byla i Letní škola pro pracovníky nízkoprahových zařízení, které se účastnilo více než 50 osob. V sérii tématických a specializačních kurzů a letních škol hodláme pokračovat.

V průběhu roku sdružení také pořádalo nebo se spolupodílelo na několika různých typech vzdělávání – seminářích pro odborníky na drogovou problematiku i v širší oblasti duševního zdraví a pomáhajících profesí. Vedoucí pracovníci sdružení jsou využíváni jako odborní lektori v IPVZ a dále při vzdělávání praktických lékařů, soudců, policistů, strážníků a pracovníků ve vězeňství. Rovněž jsme pořádali konzultační semináře o případové práci se závislými a během celého roku jsme poskytovali supervizi v jiných zařízeních.

SANANIM rovněž plně podporuje zahraniční stáže jak v případě svých zaměstnanců, tak i v rámci uskutečňování pobytových stáží pro zahraniční kolegy. Podrobný výčet vzdělávacích aktivit daleko přesahuje možnosti zveřejnění ve výroční zprávě.

ROZVOJ, METODOLOGIE A VÝZKUM

Díky svým zkušenostem a odbornému zázemí hraje sdružení významnou roli v rozvoji protidrogové politiky a odborných přístupů v práci s uživateli návykových látek.

Přední odborníci SANANIMu působí ve výuce na 1. Lékařské fakultě UK, Fakultě humanitních studií UK a dalších fakultách UK i jiných univerzit, v IPVZ a jako vedoucí psychoterapeutických výcviků, např. v systému SUR. Zapojili se rovněž do přípravy nového bakalářského studia oboru adiktologie.

Dále se naši pracovníci již tradičně významně podílejí na vypracování a ověřování standardů kvality služeb, metodologické přípravě akreditačního (certifikačního) procesu, hodnocení účinnosti a zlepšování evidence.

Publikace – pracovníci SANANIMu se zásadním způsobem angažovali v autorské a editorské přípravě rozsáhlé mezioborové učebnice – publikace K. Kalina a spol.: Drogové závislosti – mezioborový přístup, která vyšla na podzim 2003. Širokou odezvou má preventivní informační publikace pro skupinu rodičů „9 rad jak ušetřit“, která se v r. 2003 dočkala dalších vydání a regionálních mutací.

Výzkum – pracovníci SANANIMu v r. 2003 zpracovali nebo se podíleli na několika výzkumných studiích, např. na téma rodinných profilů drogově závislých, nezletilých uživatelů drog, duálních diagnóz a jiných.

DONOŘI, SPONZOŘI A DOBRÉ DUŠE PODPORUJÍCÍ ČINNOST SANANIM V ROCE 2003

Na závěr této zprávy bychom rádi poděkovali všem, kteří naši činnost v tomto roce podpořili, a to ať již finančním přispěním nebo darem, radou či pomocí, anebo nakonec „jen dobrým slovem“.

Velmi děkujeme našim největším sponzorům

České spořitelně, a.s., L-FOTO, B-Braun Medical, Metrostav, a.s.

Dále děkujeme všem, kteří nás podpořili nejen formou dotací

Sekretariát a Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky při Úřadu vlády ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Magistrát hlavního města Prahy a Městské části 1, 2, 7, 9 a 13.

Dále také těm, kteří podpořili naše projekty

Nadace NROS – program PHARE EU, Nadace Pomozte dětem, Open Society Fund, Group Pompidou, Sastipen

dalším sponzorům a donorům,

Elsyst
Chicco
Procter Gamble
Portál
Triton
Segafredo
Konfes
Dade Behring
Radio 1
Český rozhlas

MENTOR
British American Tobacco
KJB velkoobchody
TESCO Letňany
AVAM PLUS
Kaspem
SECAR Bohemia
CENEGA Czech
MEDEA – CZ
e-4you

CLASS FOOD
OLZA Trading
Roche
Laura a jej tygři
Printhouse
Colorbeton
INEX
Auto Peugeot Domanský
Ing. Jiří Dudorkin
Agentura TRS

Naším dlouhodobým partnerům,

MVDr. Václav Dlahoweský, Karel Schwarzenberg

PODĚKOVÁNÍ SI DÁLE ZASLOUŽÍ

Organizace, které o. s. SANANIM podpořili zakoupením vonných svíček SANANIM's CHARITY SHOP

Shell Gas s.r.o., Green Swan Pharmaceuticals ČR, Hypokramed s.r.o., reklamní agentura ADONAI, Papirius s.r.o., ŽB TRUST investiční společnost, Altys a.s., Alcatel czech s.r.o.

NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Podané ruce, Člověk v Tísni, Hvězda, Rozkoš bez rizika, Host, Progressiv, Liga lidských práv, A.N.O, Prev-Centrum, Drop-in, Právní poradna A.N.O, SMK Klíčov, Laxus, KHK, Střep, FOKUS Praha, Otevřené srdce, Společnou cestou, Hestia – národní dobrovolnické centrum

SPOLUPRACUJÍCÍ FIRMY A ORGANIZACE

Zdravotnické zásobování Hybernská, Blue and Green, Kino Aero, Rock-Café, Lékárna Rumunská, Kulich, Solomat, Mořský svět – Výstaviště, Václav Karas – Smetanova Lhota, Zahrada Čimelice, Miroslav Zeman – Smetanova Lhota, Agropodnik Písek – AGPI, EN Vision Písek, Grada, Tiskárna Bruk, Agentura TRS, spol. s r. o., Aleš Holásek, The English International School

MĚSTA, OBCE, MAGISTRÁTY, MÍSTNÍ ÚŘADY A STÁTNÍ ORGANIZACE

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí při Úřadech městských částí Praha, Oddělení sociální doplňkové péče při Úřadech městských částí Praha, Obecní úřad Smetanova Lhota, NMS při RVKPP, Hygienická stanice Praha7, Národní referenční laboratoř pro HIV/ AIDS, Probační a mediační služba ČR, FN Motol, PL Bohnice, VFN u Apolináře, Diagnostický ústav pro mládež U dobrého Pastýře, Poradna drogové prevence ve Vazební věznici Praha – Ruzyně, Speciální mateřská školka Praha 8 – Čimice, ČČK Praha7, DDM Písek, Úřad práce Písek, Kojenecký ústav Krč, Hygienická stanice Písek, ČČK Písek, PL Červený Dvůr, PL Bohnice, Hygienická stanice Strakonice, Zdravotní záchranná služba hl. m. Prahy, Kojenecký ústav hl. m. Prahy, Pedagogicko-psychologická poradna Praha 6, SZÚ Praha, Národní galerie – Veletržní palác, Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, FN Motol, VFN, Nemocnice Pod Petřínem, Společnost pro návykové nemoci, SUR

SPOLUPRACUJÍCÍ ODBORNÍCI A LÉKAŘI

MUDr. Vratislav Řehák, MUDr. Karel Grünstein, MUDr. Jan Bečka, Mgr. Hana Gajdošíková, tým ICDZ Motol, MUDr. Vavřínková, MUDr. Petra Votýpková, Mgr. Radka Bartošová, Mgr. Jana Čapková, Magda Kaiserlíková, Kamila Soukupová, PhDr. Zuzana Kynclová, Hana Šatalová DiS., Mgr. Pavlína Müllerová, MUDr. Laura Krekulová, MUDr. Hana Zalabáková, MUDr. Petr Vostrý, MUDr. Jitka Čížecká, MUDr. Jitka Pohořská, MUDr. Oga Hlaváčková, MUDr. Libuše Romerová, Hana Šípová, Libuše Drdáková, Hana Komínková, Mgr. Bohuslav Richter, Mgr. Milan Malík, MvDr. Miloš Vávra, MUDr. Olga Hlaváčková, MUDr. Stanislav Kudrle, MUDr. Milada Votýpková, MUDr. Jaroslava Lukešová, MUDr. Pavel Kubů, MUDr. Tomáš Páleníček, MUDr. Zdeněk Bašný, Gita Pekárková, MUDr. Veronika Kotková, MUDr. Dušan Randák, MUDr. Vladimír Kolář, MUDr. Hana Papežová, doc. MUDr. Roman Jiráček, CSc., prim. MUDr. Jaroslava Lukešová, Dr. Magdalena Fišerová, MUDr. Běla Studníčková, MUDr. Darina Stančíková, MUDr. Kamila Beroušková, RNDr. Marie Brůčková CSc, MUDr. Jiří Dvořáček, Kamila Soukupová, PhDr. Zuzana Kynclová MVDr. Pavel Kaňka, MUDr. Tomáš Zábanský, Miloslava Buňatová, Mgr. Michal Špejra, Mgr. Ing. Iva Víková, Jitka Vávrová DiS., Mgr. Kateřina Sýkorová, Bc. Petr Zelenka, Vladimíra Patková, Andrea Brázdová, Eva Matoušková, Mgr. Marek Netočný, Mgr. Hana Kratošková, Mgr. Michaela Schvanová, Bc. Pavlína Masopustová, Mgr. Otmar Nanque, Mgr. Martin Špejra, JUDr. Libuše Nečasová, Mgr. Magdalena Hučínová, Mgr. Ivana Bártová, PhDr. Alena Křížová, Mgr. Luba Kurucová, Mgr. Robert Linhart, Kamila Kirschová, Ludmila Šamánková DiS., MUDr. Jaromír Jedlička, MUDr. Vladimíra Zenáhlíková, Bc. Olga Škvařilová, Mgr. Marek Jargus, PhDr. Jiří Broža, PhDr. Martin Hajný, PaedDr. Michael Chytrý, PhDr. Milan Kinkor

ZAHRANIČNÍ PARTNEŘI A KOLEGOVÉ

Cranstoun Drug Services – Steve Rossel, Edoardo Espacca a Paddy Costal, FESAT – Mariana Mussat, Jellinek Consultancy, Drug Scope, EATI, Wim Buisman, TRIMBOS – Franc Czernuska-Trautmann, Maurice Galla, IHRD Matt Curtis, Jenifer Traska, CRA, Kasia Malinowska-Sempruch, AMOC – Eberhardt Schatz, FSGG/Sastipien – Mark Frame, Odysseus Bratislava, Roman Bykov (CEEHRN), Thomas Larkin, John Lundberg, Erik Vermeulen

A DÁLE TAKÉ...

MUDr. Jana Žmolíková, MUDr. Pavel Bém, Mgr. Nina Janyšková, Mgr. Blanka Korčňová, Mgr. Petr Hrdina, Barbora Sládková, Daniel Tlamka, Tomáš Daňha, Ivona Ročárková, Bára Orlíková, Jaroslav Sipropytel, Petra Vrtbovská, Ondřej C. Bičovský, Otýlie Sklenářová, Michal Prokš, Robert Prokš, Pavel Merhaut, Pavel Sláma, Roman Kříkava, Radka Hrdinová, MUDr. Slaviček, Hana Šatalová DiS., PhDr. Jan Šikl PhD., Jelena Větrovská, manželé Strouhalovi, Monika Marzinová, Sylvia May, Annemieke van 't Hof., Miroslav Splavec, Monika Staňková, Veronika Vašková, Mgr. Lenka Svobodová, Lenka Wienerová, manželé Papáčovi, Milan Větrovec, Ivana Ždimerová a samozřejmě rodiny, partneři a přátelé našich zaměstnanců

a jistě i další, na které jsme nechtěně mohli zapomenout a kterým se tímto omlouváme.

FINANČNÍ ZPRÁVA – SANANIM 2003

PŘEHLED NÁKLADŮ A VÝDAJŮ DLE ZAŘÍZENÍ/STŘEDISEK – VYÚČTOVÁNÍ PROJEKTŮ

Název	Zdroj	Výdaje
Terénní programy	MZ ČR	190 000,0
	MPSV ČR	549 000,0
	RV KPP (MPSV)	1 905 000,0
	HMP	770 000,0
	UMČ Praha 2	20 000,0
	UMČ Praha 9	10 000,0
	OSF; PHARE	228 760,4
	Vlastní	112 669,4
Celkem	3 785 429,8	

Rómský terénní program	MPSV ČR	287 000,0
	PHARE	123 962,2
	Vlastní	2 750,0
	Celkem	413 712,2

Kontaktní centrum	MPSV ČR	1 478 000,0
	RV KPP (MPSV))	2 535 000,0
	HMP	1 000 000,0
	MZ ČR	270 000,0
	Česká spořitelna	150 000,0
	UMČ Praha 2	10 000,0
	AMOC	45 608,1
	Civilia	482 794,9
	OSF	93 191,0
	Celkem	6 118 577,4

Denní stacionář	MZ ČR	540 000,0
	MPSV	411 000,0
	RV KPP (MZ)	1 073 000,0
	HMP	665 000,0
	UMČ Praha 1	190 000,0
	Jednička proti drogám	90 000,0
	UMČ Praha 2	10 000,0
	UMČ Praha 7	20 000,0
	Vlastní	245 785,6
	Celkem	3 244 785,6

Terapeutická komunita Karlov	MZ ČR	450 000,0
	MPSV ČR	1 780 000,0
	RV KPP (MZ)	2 862 000,0
	HMP	1 100 000,0
	Středočes. kraj	190 000,0
	Jihočeský kraj	83 000,0
	Česká spořitelna	465 192,5
	Česká spořitelna	2 424 807,5
	NROS – Pomozte dětem	112 000,0
	Celkem	9 992 007,5

Terapeutická komunita Němčice	MZ ČR	270 000,0
	MPSV ČR	1 750 000,0
	RV KPP (MZ)	1 740 000,0
	HMP	956 000,0
	Středočes. kraj	140 000,0
	Jihočeský kraj	83 000,0
	Phare access	103 425,0
	Celkem	5 380 895,1

Doléčovací centrum	MZ ČR	630 000,0
	MPSV ČR	936 000,0
	RV KPP (MZ)	1 490 000,0
	HMP	625 000,0
	UMČ Praha 1	70 000,0
	UMČ Praha 9	10 000,0
	Phare access	108 125,0
	Vlastní	517 276,7
	Celkem	4 386 401,7

Doléčovací centrum – matky s dětmi	MPSV ČR	624 000,0
	RVKPP	428 000,0
	HMP	152 000,0
	Úřad práce	58 989,0
	PHARE Access	20 940,2
	Celkem	1 519 709,5

Doléčovací centrum – svépomocné aktivity klientů	MPSV	116 500,0
	vlastní	50 039,8
	Celkem	166 539,8

Drogové informační centrum	RV KPP (MŠMT)	1 040 000,0
	MPSV	55 000,0
	HMP	200 000,0
	Středočes. kraj	70 000,0
	NROS; PHARE fundraising	175 617,3
	Celkem	1 566 058,6

Internetová primární prevence	MŠMT	542 000,0
	Vlastní	315 989,3
	Celkem	857 989,3

CADAS	MZ ČR	450 000,0
	RV KPP (MZ)	630 000,0
	HMP	317 000,0
	PHARE Access	83 486,0
	Vlastní	67 075,0
	Celkem	1 547 561,0

Práce s klienty ve výkonu vazby, výkonu trestu	RV KPP (MZ)	294 000,0
	HMP	147 000,0
	Celkem	441 000,0

Vzdělávací program – kurs pro pracovníky terapeutických komunit	MPSV	100 000,0
	MPSV	100 000,0
	MPSV	100 000,0
	Celkem	143 070,0

SOUHRNNÝ PŘEHLED VÝNOSŮ V ROCE 2003 DLE ZDROJŮ

Ministerstvo zdravotnictví (MZ)	2 800 000,0	7,3 %
Ministerstvo práce a soc. věcí (MPSV)	8 086 500,0	21,2 %
RV KPP (prostř. MZ, MPSV a MŠMT)	13 997 000,0	37,0 %
MŠMT	542 000,0	1,4 %
Hlavní město Praha (HMP)	5 932 000,0	15,5 %
Městské části Prahy 1,2,7,9	430 000,0	1,1 %
Středočeský a Jihočeský kraj	566 000,0	1,5 %
Zahraníční projekty (OSF, CEE ENDSP; FSGG; AMOC)	347 925,2	0,9 %
Nadační příspěvky (Pomozte dětem; Civilia)	232 464,0	0,6 %
NROS – Phare fundraising	442 384,7	1,2 %
Česká spořitelna	465 192,2	1,2 %
Výroba publikace „9 Rad jak...“	270 000,0	0,7 %
Sponzorské dary – věcné dary	1 449 595,0	3,8 %
Sponzorské dary – finanční dary	245 117,5	0,6 %
Aromka	321 272,0	0,8 %
Nájemné klienti	244 435,0	0,6 %
Úřad práce	58 989,0	0,2 %
Účastnické poplatky	833 811,1	2,2 %
Vlastní / Ostatní	951 145,3	2,5 %
Přijmy celkem	38 215 831,0	100,0 %

SHRNUTÍ

Neinvestiční výdaje	38 055 004,3
Mzdové náklady	11 834 837,0
Odvody	4 203 390,0
DPP a Cív. služ.	518 435,0
Materiál a energie	11 359 603,3
Režijní náklady	9 894 769,0
Daň z příjmu	243 970,0
Investiční náklady	2 430 807,5
Výdaje celkem	38 055 004,3
Účetní hospodářský výsledek	160 827,0

Auditorská zpráva

pro správní radu sdružení

SANANIM, občanské sdružení

Novovysočanská 604A, 190 00 Praha 9
IČO: 00496090

V Praze dne 29. dubna 2004

Provedl jsem audit účetnictví z hlediska výdajových a příjmových položek a vynaložení dosaženého výsledku hospodaření a účetní závěrky ke dni 31. prosince 2003 občanského sdružení SANANIM, IČO 00496090.

Vedení sdružení je odpovědné za sestavení účetní závěrky a vedení účetnictví tak, aby bylo úplné, průkazné a správné v souladu s platnými zákony a předpisy.

Mou povinností je vyjádřit názor na jednotlivá hlediska auditovaného účetnictví určené smlouvou mezi auditorem a společností a specifikací dále uvedenou a účetní závěrku jako celek na základě provedeného auditu.

Audit jsem provedl v souladu se Zákonem č. 254/2000 Sb. O auditorech a auditorskými směrnicemi vydanými Komorou auditorů zejména směrnicí č. 14 – Zpráva auditora pro zvláštní účely. Tyto směrnice vyžadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, abych získal přiměřenou míru jistoty, že společnost správně vykázala účetní položky ze specifických hledisek účetnictví a při použití výsledku hospodaření roku 2003 a splnila podmínky dané smlouvami s poskytovateli dotací.

Audit zahrnuje ověření, účetních záznamů a dalších informací prokazujících údaje v účetnictví a účetní závěrce a posouzení účetních postupů, použitých sdružením při vedení účetnictví a sestavení závěrky. Při auditu byla ověřována tato specifická hlediska:

1. ověření správné výše nákladových a výnosových položek účetní jednotky za ověřované účetní období
2. přezkoušení přiměřenosti výše jednotlivých nákladových a výnosových položek
3. prověření účelného vynaložení peněžních prostředků
4. ověření souladu rozhodnutí správní rady o užití výsledku hospodaření za auditované období se zaúčtováním v následujícím období
5. přezkoušení splnění podmínek použití výsledku hospodaření ověřovaného účetního období

Domnívám se, že provedený audit dává přiměřený podklad pro vyslovení výroku.

věrný a poctivý obraz

majetku, závazků, finanční situace, vykazovaného výsledku hospodaření a vlastního jmění občanského sdružení SANANIM ke dni 31.12.2003 v souladu se zákony a účetními předpisy platnými v České republice.

Sdružení vykázalo za rok 2003 kladný výsledek hospodaření díky příspěvkům soukromých osob a prodeji výrobků pocházejících z terapeutických prací klientů.

Výše nákladových a výnosových položek sdružení v účetním období roku 2003 byly přiměřené předmětu činnosti a běžnému provozu sdružení a nutné obnově a rozšíření majetku a prostředků nutných k provádění předmětu činnosti.

Peněžní prostředky byly vynakládány účelně a hospodárně v souladu s ideou náplně hlavní činnosti a poslání sdružení.

Výsledek hospodaření za rok 2002, stejně jako výsledek hospodaření za rok 2003 nebyl použit v roce 2003 a 2004 do doby vydání této zprávy na jiné účely, než na náklady na hlavní činnost, běžný provoz sdružení a investice, na které byly finanční prostředky soukromé společnosti poskytnuty.

Ing. Jan HARAPEŠ
auditor
dekret č. 1420
Troilova 5/437, 108 00 Praha 10